

T.C
BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM ANABİLİM DALI

Yüksek Lisans Tezi

**ORTAÖĞRETİM ÖĞRETMENLERİNİN YAŞAM
BOYU ÖĞRENME EĞİLİMLERİNİN İNCELENMESİ**

Selçuk Altın

Zonguldak, 2018

**T.C.
BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM ANABİLİM DALI**

Yüksek Lisans Tezi

**ORTAÖĞRETİM ÖĞRETMENLERİNİN YAŞAM
BOYU ÖĞRENME EĞİLİMLERİNİN İNCELENMESİ**

**Hazırlayan
Selçuk Altın**

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Cevat Eker**

Zonguldak 2018

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Hazırladığım Yüksek Lisans Tezinin Yeterlik çalışmasının bütün aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara riayet ettiğimi, çalışmada doğrudan veya dolaylı olarak kullandığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, yazımda enstitü yazım kılavuzuna uygun davranıldığını taahhüt ederim.

03/07/2018

Selçuk ALTIN

T.C.
BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ ONAYI

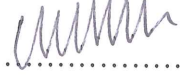
Enstitümüzün Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalında 146282104008 Numaralı Selçuk Altın'ın hazırladığı "Orta öğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelemesi" konulu YÜKSEK LİSANS tezi ile ilgili TEZ SAVUNMA SINAVI, Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği uyarınca 07/06/2018 günü saat 15.30'da yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda tezinin onayına OYBİRLİĞİYLE/OYÇOKLUĞUYLA karar verilmiştir.

Başkan

Doç. Dr. Kerim KARABACAK

Üye.....

Doç. Dr. Cevat EKER(Danışman)

Üye.....

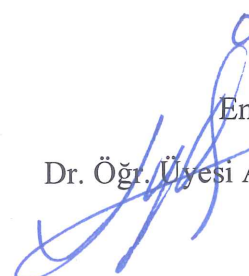
Dr. Öğretim Üyesi Özgür ÇOLAKOĞLU

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım

02.07/2018

Enstitü Müdürü V.

Dr. Öğr. Üyesi Aykut ŞARKGÜNEŞİ

ÖZET

Kurum	: B.E.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Programları ve Öğretimi Ana Bilim Dalı
Tez Başlığı	: Ortaöğretim Öğretmenlerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin İncelenmesi
Tez Yazarı	: Selçuk Altın
Tez Danışmanı	: Doç. Dr. Cevat Eker
Tez Türü, Yılı	: Yüksek Lisans Tezi, 2018
Sayfa Adedi	: 76

Bu araştırma, ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini, öğretmen görüşlerine dayalı olarak ortaya koymayı amaçlayan betimsel bir çalışmadır. Araştırma, tarama modelindedir ve nicel araştırma yöntemleri kullanılarak yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini, 2016-2017 eğitim - öğretim yılında Zonguldak İli Ereğli ilçesindeki ortaöğretim kurumlarında görev yapan 221 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırma evren üzerinden yürütülmüş olup örneklem alma yoluna gidilmemiştir.

Araştırmada veri toplamama aracı olarak, Coşkun (2009) tarafından geliştirilen “Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri” ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçeğin yapısı önceden test edilmiş, geçerliği ve güvenilirliği (Cronbach alpha, 0.91) bulunmuştur. Bu araştırma kapsamında ölçeğin tümünün ve alt boyutlarının Cronbach Alpha güvenirlik katsayıları hesaplanmıştır. Elde edilen sonuçlar (Cronbach alpha, 0.90) ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğunu ortaya koymuştur. Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerine ve alt boyutlarına ilişkin puanlarının cinsiyete, lisansüstü eğitim yapma isteğine, kişisel ve mesleki gelişim ile ilgili kurs, seminer, sempozyum gibi çalışmalara katılma isteğine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek için bağımsız iki kategori bulunduğu ve gruplar normal dağılım göstermediğinden, non-parametrik testlerden Mann Whitney U-Testi kullanılmıştır. Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerine ve alt boyutlarına ilişkin puanlarının branşa, mesleki kідeme, mezuniyet durumuna ve görev yapılan okula göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek için bağımsız üç ve daha fazla kategori bulunduğu ve gruplar normal dağılım göstermediğinden, non-parametrik testlerden Kruskal Wallis H-Testi kullanılmıştır. Karşılaştırmalar sonrasında

anlamalı bir fark çıkması sonucunda Mann Whitney UTesti kullanılarak farkın kaynağı tespit edilmiştir.

Araştırmadan elde edilen bulgular şöyledir;

- Ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri yüksek düzeydedir.
- Ortaöğretim öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin motivasyon alt boyutunda yüksek düzeydedir. sebat, öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk ve merak yoksunluğu alt boyutlarının ortalamaları da öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerin düşük düzeydedir.
- Ortaöğretim öğretmenlerinin, cinsiyet, çalışma alanı, mesleki kıdem, mezun oldukları yüksek öğretim kurumu, görev yaptıkları okul türü, kişisel ve mesleki gelişim ile ilgili kurs, seminer, sempozyum vb. çalışmalara katılma istekleri değişkenine göre yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde anlamlı farklılık yoktur. Ancak lisansüstü eğitim yapma istekleri değişkeninde anlamlı farklılık vardır.

Anahtar Kelimeler: Yaşam boyu öğrenme, Ortaöğretim, Öğretmenler

ABSTRACT

Institution : BEÜ Institute of Social Sciences, Department of Curriculum and Instruction
Title : Investigating of Life Long Learning Tendencies of Secondary School Teachers
Author : Selçuk Altın
Advisor : Assoc. Prof . Dr. Cevat Eker
Type of Thesis, Year : M.Sc. Thesis, 2018
Page Number : 76

The purpose of the study is to reveal the life long learning tendencies of secondary school teachers based on teachers' views. The research is a descriptive study in the form of descriptive survey model and is conducted by using quantitative research methods. The universe of the research consists of 221 teachers who work in secondary education institutions in Ereğli, district of Zonguldak province, in 2016-2017 academic year. The research was carried out through the universe and therefore no attempt was made to sample it.

In the study, "Life Long Learning Tendencies" scale was used to collect data developed by Coşkun (2009). The structure of this scale has already been tested, and its validity and reliability have been found (Cronbach alpha, 0.91). In this study, Cronbach Alpha reliability coefficients of all of the scale and its sub-dimensions were calculated. The results obtained (Cronbach alpha, 0.90) revealed that the scale is valid and reliable. Since there are two independent categories to determine whether the scores of teachers' lifelong learning tendencies and sub-dimensions differ significantly from gender, desire to do M.Sc., desire to participate in studies such as personal and professional development courses, seminars and symposiums, Mann Whitney U-Test was used for non-parametric tests. The Kruskal Wallis H-test was used as non-parametric tests because there were three independent and more independent categories to determine whether teachers' scores on life-long learning tendencies and sub-dimensions differed significantly with respect to age, occupational status, graduation status. As a result of a significant difference after the comparisons, the difference source was determined by using the Mann Whitney U Test.

Findings obtained from the research are as follows;

- Secondary school teachers' lifelong learning tendencies were high.
- Secondary school teachers' lifelong learning tendencies were high on the motivation sub-dimension. The average of perseverance, lack of learning and lack of curiosity subscales was also low in teachers' lifelong learning tendencies.
- There was no significant difference in the lifelong learning tendencies of secondary school teachers according to variables such as gender, field of study, occupational seniority, higher education institutions they graduate, types of school they work in, and desire to participate in personal and professional development, courses, seminars and symposiums. However, there was a significant difference in the demand for graduate education.

Key Words: Life Long Learning, Secondary Education, Teachers.

ÖNSÖZ

Ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi hedeflenen bu araştırma birçok kişinin katkıları ve yardımlarıyla tamamlanmıştır. Öncelikle araştırma sürecinde bilimsel tutumu, anlayışı, hoşgörüsü ile çalışmam sırasında değerli görüş ve önerileriyle destek olan tez danışmanım Doç. Dr. Cevat EKER' e, değerli görüş ve katkılarını esirgemeyen Doç. Dr. Ali ARSLAN' a, Dr. Öğretim Üyesi Özgür ÇOLAKOĞLU ve Dr. Öğretim Üyesi Murat İNCE ' ye; araştırmanın uygulanmasında desteğini esirgemeyen değerli meslektaşlarıma teşekkür ve saygılarımı sunuyorum. Hayatımın her aşamasında yanımda olan, sevgi ve desteklerini hiç esirgemeyen sevgili aileme sonsuz teşekkür ederim... İyi ki varsınız...

İÇİNDEKİLER

Sayfa

TEZ ONAYI	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ	vii
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar DİZİNİ	x
KISALTMALAR LİSTESİ	xii
GİRİŞ	1
1. PROBLEM DURUMU	2
1.1. Araştırmanın Önemi	4
1.2. Araştırmanın Amacı.....	4
1.3. Problem Cümlesi	4
1.4. Alt Problemler	4
1.5. Sayılıtlar	5
1.6. Sınırlılıklar.....	5
1.7. Tanımlar	5
2. KURAMSAL ÇERÇEVE	6
2.1. Yaşam Boyu Öğrenme Nedir?	6
2.1.1. Yaşam Boyu Öğrenmenin Amacı.....	9
2.1.2. Yaşam Boyu Öğrenmenin Önemi	12
2.1.3. Yaşam Boyu Öğrenmenin İlkeleri	14
2.1.4. Yaşam Boyu Öğrenmenin İşlevleri	17
2.1.5. Yaşam Boyu Öğrenmenin Becerileri.....	18
2.2. Yaşam Boyu Öğrenmenin Tarihçesi	21
2.2.1. Yaşam Boyu Öğrenmenin Tarihsel Gelişimi	22
2.2.2. Yaşam Boyu Öğrenme İle İlgili Uygulamalar.....	25
2.3. Yaşam Boyu Öğrenme İle İlgili Araştırmalar	28
2.3.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar	28
2.3.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar	33

3. YÖNTEM.....	37
3.1. Araştırma Modeli	37
3.2. Evren Ve Örneklem.....	37
3.3. Veri Toplama Araçları	40
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu	41
3.3.2. Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği.....	41
3.4. Verilerin Analizi.....	41
4. BULGULAR VE YORUMLAR.....	44
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	44
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	47
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	48
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	49
4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	50
4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	51
4.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	52
4.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	53
SONUÇ.....	55
KAYNAKÇA	60
EKLER.....	68
Ek 1: 17. Milli Eğitim Şurasında Yaşam Boyu Öğrenme Uygulamalarına İlişkin Belirlenen İlkeleri.....	68
Ek 2: DPT' nin Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planında Yaşam Boyu Öğrenmeyi İlgilendiren Kararlar	71
Ek 3: Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği.....	74
Ek 3: Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği.....	75
ÖZGEÇMİŞ.....	76

TABLolar DİZİNİ

Sayfa

Tablo 2.1: Yaşam Boyu Öğrenme Becerileri ve Yaşam Boyu Öğrenme İçin Öğretim Becerileri	21
Tablo 3.1: Araştırmaya Katılan Ortaöğretim Öğretmenlerinin Cinsiyete Göre Dağılımı	37
Tablo 3.2: Araştırmaya Katılan Ortaöğretim Öğretmenlerinin Branşa Göre Dağılımı	38
Tablo 3.3: Araştırmaya Katılan Ortaöğretim Öğretmenlerinin Mesleki Kıdeme Göre Dağılımı	38
Tablo 3.4: Araştırmaya Katılan Ortaöğretim Öğretmenlerinin Mezuniyet Durumuna Göre Dağılımı	39
Tablo 3.5: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Görev Yaptığı Okula Göre Dağılımı	39
Tablo 3.6: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Lisansüstü Eğitim Yapma İsteğine Göre Dağılımı.....	39
Tablo 3.7: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Kişisel Ve Mesleki Gelişim İle İlgili Kurs, Seminer, Sempozyum Gibi Çalışmalara Katılma İsteğine Göre Dağılımı.....	40
Tablo 3.8: Ölçek maddelerine ilişkin Kolmogorov-Smirnov test sonuçları.....	42
Tablo 3.9: Ölçek maddelerinin oluşturduğu alt boyutlara ilişkin Kolmogorov-Smirnov normallik test sonuçları	43
Tablo 4.1: Yaşam boyu öğrenme eğilimlerine ve alt boyutlarına ilişkin betimsel istatistikler	44
Tablo 4.2: Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeğinde motivasyon alt boyutuna verdikleri cevapların dağılımı	45
Tablo 4.3: Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeğinde sebat alt boyutuna verdikleri cevapların dağılımı.	45
Tablo 4.4: Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeğinde öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk alt boyutuna verdikleri cevapların dağılımı.....	46
Tablo 4.5: Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeğinde merak yoksunluğu alt boyutuna verdikleri cevapların dağılımı.	47

Tablo 4.6: Cinsiyet değişkenine göre yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve alt boyutlarına ilişkin ölçek puanlarının Mann Whitney U Testi sonuçları.....	48
Tablo 4.7: Çalışma alanı değişkenine göre yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve alt boyutlarına ilişkin ölçek puanlarının Kruskal Wallis H Testi sonuçları.....	49
Tablo 4.8: Mesleki Kıdem değişkenine göre yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve alt boyutlarına ilişkin ölçek puanlarının Kruskal Wallis H Testi sonuçları.....	50
Tablo 4.9: Mezuniyet durumu değişkenine göre yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve alt boyutlarına ilişkin ölçek puanlarının Mann Whitney U Testi sonuçları.....	51
Tablo 4.10: Görev yapılan eğitim kademesi değişkenine göre yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve alt boyutlarına ilişkin ölçek puanlarının Mann Whitney U Testi sonuçları.....	52
Tablo 4.11: Lisansüstü eğitim yapma isteği değişkenine göre yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve alt boyutlarına ilişkin ölçek puanlarının Mann Whitney U Testi sonuçları.....	53
Tablo 4.12: Mesleki kurs alma isteğinin değişkenine göre yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve alt boyutlarına ilişkin ölçek puanlarının Kruskal Wallis H Testi sonuçları.....	54

KISALTMALAR LİSTESİ

- AB : Avrupa Birliği
- DPT : Devlet Planlama Teşkilatı
- KHK : Kanun Hükmünde Kararname
- MEB : Milli Eğitim Bakanlığı
- OECD : Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü
- TTKB : Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı
- UNESCO : Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization)

GİRİŞ

Bu bölümde, problem durumu, araştırmanın amacı, problem cümlesi, alt problemler, sayılılar, sınırlılıklar ve tanımlar yer almaktadır.

1. PROBLEM DURUMU

Günümüz bilgi ve teknoloji çağında bireylerin içinde bulunduğu durumlara uyum sağlamaları, kendilerini sürekli geliştirme ve yenileme ihtiyacı içinde olmalarına bağlıdır. Ortaya çıkan ihtiyaçları karşılayabilmek için yalnızca örgün eğitim yeterli olmamaktadır. Birey, doğası gereği dünyaya geldiği andan itibaren öğrenmeyi sürekli bir ihtiyaç olarak görmektedir. Bu öğrenme ihtiyacının yaşam süresince var olması yaşam boyu öğrenme kavramını ortaya çıkarmıştır.

Yaşam boyu öğrenme bireysel, toplumsal, sosyal ve istihdam ile ilişkili bir yaklaşımla bireyin; bilgi, ilgi, beceri ve yeterliliklerini geliştirme amacıyla hayatı boyunca katıldığı her türlü öğrenme etkinliği olarak tanımlanmaktadır (MEB, 2009). Duman (2003), yaşam boyu öğrenmeyi kişisel, toplumsal, sosyal ve istihdam ile ilişkili bir bakış açısı içinde bilgi, beceri ve yeterlilikleri geliştirmek amacıyla tüm yaşam boyu süren her türlü öğrenme etkinlikleri olarak tanımlarken; Aspin ve Chapman (2000) ise yaşam boyu öğrenmeyi, kişilerin hayatları boyunca kazandıkları bilgi, değer, beceri ve anlayışlarını artıran ve güçlendiren, bunları gerçek yaşamda uygulayabilmeyi sağlayan destekleyici bir süreç olduğunu ifade etmiştir. Çünkü yaşam boyu öğrenme kapsamında örgün eğitim, yaygın eğitim, mesleki eğitim, teknik eğitim, hizmet içi ve hizmet dışı tüm eğitim ve öğretim hizmetleri yer almaktadır. Yaşam boyu öğrenme yer, zaman, yaş, sosyo-ekonomik düzey, eğitim düzeyi gibi kavramlarla ilgili kısıtlamaları ortadan kaldırmakta ve tüm bireylere fırsat eşitliği sunmaktadır (Dinevski ve Dinevski, 2004).

Yaşam boyu öğrenme, yaşamın her anında ortaya çıkmaktadır. Toplumların gelişebilmesi için bireylere eğitimin yaşam boyu olduğu algısının yerleşmesi ve insanların kendilerini sürekli geliştirmesi gerekmektedir (Can, 2011). Yaşam boyu öğrenen bireylerin bilgi çağına uyum sağlayabilmeleri her şeyden önce “Öğrenmeyi Öğrenen” bireyler olarak yetiştirilmelerine bağlıdır (Çetin, 2008). Eğitim, bu noktada bireylerden kazanmaları istenen yeni ihtiyaçları karşılamalı ve bireylerin nitelikli eleman olarak meslek hayatında çalışmaya devam etmesine yardımcı olmalıdır (Koç, 2005). Öğrenme toplumu olabilmenin yolu, tüm bireylere beşikten mezara kadar eşit öğrenme fırsatı sunulmasından geçmektedir. Günümüz toplumlarının saygın ve ileri bir toplum olarak varlığını sürdürebilmesi öğrenen toplum hedefine ulaşmalarıyla

mümkün olabilmektedir. Bu sebeplerden ötürü, yaşam boyu öğrenme hedeflerini gerçekleştirmeye yönelik eğitim reformu olduğu söylenebilir (Duman, 2006).

Yaşam boyu öğrenen bireylerden oluşan bir toplum yaratmak için eğitim sisteminde yeni düzenlemeler yapmak gerekmektedir. Bu süreçte eğitim sisteminin en önemli öğelerinden biri de öğretmenlerdir. Günümüzde öğretmen, çağın gerektirdiği bilgi, becerileri aktaran kişi olmaktan çıkıp bilgiye ulaşma yollarını öğreten, rehberlik eden bir rol üstlenmektedir. Bu süreçte öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişimleri için yeni bilgi ve becerileri kazanma ve kazandırmada istekli olmaları önemli görülmektedir (Yaman, 2014). Öğretmenler hem daha çok nitelik kazanmak hem de öğrencilerinin gözünde rol model olabilmek için “sürekli öğrenen” olmalıdırlar. Yaşam boyu öğrenme becerilerine sahip olmayan bir öğretmenin bilgi çağına ayak uydurması ve etkili bir öğrenme ve öğretme ortamı sağlaması mümkün değildir. Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme yeterliklerine sahip olması demek, onlara yüklenen “toplumsal değişimi sağlamada araç olma” rolünü etkili biçimde gerçekleştirebilmeleri demektir. Öğrencilere hayat boyu kullanacakları temel becerileri kazandıran öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme becerilerine ve yaşam boyu öğrenmeye yönelik olumlu görüşlere sahip olması, toplumsal değişimi sağlamada etkili olacaktır (Yıldırım, 2015).

Yaşam boyu öğrenmenin temel ilkesi, bireylerin bilinçli ve amaçlı olarak yaşam boyu öğrenmeye devam etmeleridir. Öğrenme sadece okulda gerçekleşmez, tüm yaşam boyunca devam eder. Öğretmenlerin yanında anne-babalar, kardeşler, arkadaşlar vb. kişilerde öğrenmeyi etkiler. Okul öğrenmeyi sağlayan tek kurum olamayacağı gibi, yaşam boyu gerekli olan tüm bilgi ve becerileri de kazandıramaz. Yaşam boyu öğrenmeyi etkili bir biçimde gerçekleştirebilmek için bireyler kendi kendine öğrenme becerilerini geliştirebilmeli, öğrenme sürecine aktif olarak katılabilmelidir (Eker, 2017). Bu özelliklere sahip bireylerin yetişmesi için öğretmenlere büyük sorumluluklar düşmektedir. Öğretmenlerin kendilerinin de yaşam boyu öğrenen bireyler olmaları ve yaşam boyu öğrenme becerileri ile donatılmış olarak yetiştirilmeleri gereklidir.

1.1. Araştırmanın Önemi

Bilginin yoğun ve hızlı bir şekilde değiştiği bir dönemde değişimin etkilerinin hem bireylere hem de topluma yansması kaçınılmazdır. Böyle bir ortamda ihtiyaç duyulan birey profili de değişmektedir. Eğitim sürecinde aranan birey tipi; öğrenmeyi öğrenebilen, karşılaştığı problemleri çözmede karar verebilen, toplumsal ve bireysel ihtiyaçlara cevap verebilen, toplumda meydana gelen değişimlere ayak uydurabilen kişidir (Polat ve Odabaş, 2008). Böyle bir hedefi gerçekleştirebilmek için eğitiminde birincil rol oynayan öğretmenlerin de yeniliklere açık olması, yaşam boyu öğrenme becerilerine sahip olması ve bu becerileri öğretme-öğrenme süreçlerinde kullanması, geliştirmesi ve de yenileyebilmesi beklenmektedir. Araştırmada; ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini belirlemek amaçlanmıştır. Bu nedenle, araştırmanın eğitim sisteminde yapılacak düzenlemeler ve planlamalar açısından önem taşıyacağı düşünülmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenmeye yönelik eğilimlerini çeşitli değişkenlere göre incelemektir.

1.3. Problem Cümlesi

Ortaöğretim Öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ne düzeydedir? Çeşitli değişkenlere göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

1.4. Alt Problemler

Araştırmanın amacı doğrultusunda aşağıdaki problemlere yanıt aranmıştır

1. Ortaöğretim Öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ne düzeydedir?
2. Ortaöğretim Öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde cinsiyete göre anlamlı farklılık var mıdır?
3. Ortaöğretim Öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde çalışma alanlarına (Yabancı Diller, Fen, Matematik, Sosyal Bilimler, Düşünce Bilimleri, Kişisel Yetenek) göre anlamlı farklılık var mıdır?

4. Ortaöğretim Öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde mesleki kıdemlerine göre anlamlı farklılık var mıdır?
5. Ortaöğretim Öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde mezun oldukları yükseköğretim kurumuna göre anlamlı farklılık var mıdır?
6. Ortaöğretim Öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde görev yapılan okula göre anlamlı farklılık var mıdır?
7. Ortaöğretim Öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde lisansüstü eğitim yapma isteklerine göre anlamlı farklılık var mıdır?
8. Ortaöğretim Öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde kişisel ve mesleki gelişim ile ilgili kurs, seminer, sempozyum vb. katılma isteklerine göre anlamlı farklılık var mıdır?

1.5. Sayıtlar

1. Katılımcıların yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçek uygulaması ile saptanabilir.
2. Katılımcılar sorulara içtenlikle cevap vermiştir.
3. Ölçeğin kapsam geçerliği için başvurulan uzman görüşleri yeterlidir

1.6. Sınırlılıklar

1. Bu araştırma 2017–2018 güz yarıyılında Batı Karadeniz Bölgesinde Fen Liseleri ile Anadolu Liselerinde görev yapan öğretmenler ile sınırlıdır.
2. Yaşam boyu öğrenme eğilimi bu çalışmada kullanılan ölçeğin kapsamı ile sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Yaşam boyu öğrenme: Bilgi, beceri ve davranışlarla ilgili gerekli yeterlilikler bakımından bireyin kişisel ve sosyal tüm perspektiflerde yaşam boyu sürdürülebilir öğrenme etkinliğidir (Avrupa Komisyonu, 2007)

Yaşam boyu öğrenme eğilimi: “Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri” ölçeğinden elde edilen puandır.

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde, yaşam boyu öğrenme kavramı, yaşam boyu öğrenmenin tarihsel gelişimi, yaşam boyu öğrenme ile ilgili yapılan araştırmalar ele alınacaktır.

2.1. Yaşam Boyu Öğrenme Nedir?

Bu başlık altında yaşam boyu öğrenmenin tanımı, ilkeleri, işlevleri, yaşam boyu öğrenme ile ilgili beceriler yer almaktadır.

Günümüzde yaşamın tüm alanlarında baş döndürücü değişimlere tanıklık etmekteyiz. Bilim, teknoloji, sosyal yaşam, kültür, her birey farklı hızlarla bu değişimin alanlarının arasındadır. Bu değişim öğrenme için sıkça kullanılan “beşikten mezara kadardır” yargısını kanıtlarken sürecin paydaş boyutlardaki ilgililerine değişimin sorumluluklarını da yüklemektedir. Bu değişim alanları sınırlandırılmaz, engellenemez ve süregiden değişimlerdir. Tüm bu değişim alanlarındaki çıkmazlarda bireyin anahtarı öğrenmedir.

Bilgi sınıfların sınırlarını aşmaktadır. Bilgi, edinme ve öğrenmenin okul sınıflarının sınırlarını aşması nedeniyle yaşam boyu öğrenme nitelikleri bakımından bireyin donanmasını gerekli kılmaktadır. Bireyden beklenen çağın gerektirdikleriyle donanmasıdır. Bu donanımlarından birini(Polat ve Odabaş,2008)öğrenmeye güdülenmişlik olarak ele almaktadır. Diğerini ise bu donanımı öğrenmeyi öğrenme becerisine sahip olmayla ilişkilendirmektedir.

Temel niteliği değişim olan çağımıza uyum sağlamak için birey, bilgiye alternatif yollarla ulaşabilmeli, bilgiyi kullanabilmeli, yeniden yapılandırıcı sürece sokabilmeli, üretime dönüştürebilmeli, problemlerin çözümünde bilgiden yararlanabilmeli, analizler ve sentezler geliştirebilmeli, eleştirel ve yaratıcı düşünebilmelidir (Sağlam ve Kürüm, 2005).

Yaşam boyu öğrenme kavramı, hayat boyu, sürekli, sınırsız öğrenme olarak ele alınırken ayrıca yetişkin ve halk eğitimi şeklinde ele alındığı görülmektedir (Ersoy ve Yılmaz, 2010). Ek olarak tümleşik öğrenme olarak da ele alınmaktadır. Bu ele alışlar farklılaşıyor olmasına karşılık öğrenme deneyiminin eğitim

ortamlarından taşıyor olması ve hayat boyunca sürüyor olması ortak noktalarıdır (Celep, 2003; Kurt, 2008).

Yaşam boyu öğrenme kavramı; bilgi, beceri ve davranışlarla ilgili gerekli yeterlilikler bakımından bireyin kişisel ve sosyal tüm perspektiflerde yaşam boyu sürdürülebilir öğrenme etkinliğidir (Avrupa Komisyonu, 2007). Clark'a (2005) göre yaşam boyu öğrenme yaşam boyunca edinilen bilgi, beceri ve tutumların değişen yaşam alanlarında yeniden uyarlanarak uyum sergileyebilmektir. Aksoy'a (2008) göre yaşam boyu öğrenme edinilen bilgi, beceri, tutum ve davranışlarla ilgili yeterliliklerin belgelendirilmesidir. Akkuş'a (2008) göre yaşam boyu öğrenme bireyin potansiyeli doğrultusunda yeteneklerinin sürekli geliştirilmesi süreciyle uyum elde edebilmesidir. Milli Eğitim Bakanlığı strateji belgesinde ise *"Kişisel, toplumsal, sosyal ve istihdam ile ilişkili bir yaklaşımla bireyin; bilgi, beceri, ilgi ve yeterliliklerini geliştirmek amacıyla hayatı boyunca katıldığı her türlü öğrenme etkinlikleri"* (MEB, 2009: 7) şeklinde tanımlanmaktadır. Demirel'e (2009) göre ise *"Bireyin potansiyelini ve yeterliklerini yaşamı boyunca geliştiren devamlı bir süreç"* olarak tanımlanmaktadır. Yaşam boyu öğrenme Ersoy ve Yılmaz'a (2009) göre, yaşam boyunca bilgi ve beceri kazandıran tüm öğrenme etkinlikleridir. Coşkun ve Demirel'e (2012) göre bireyin potansiyeline bağlı olarak yeteneklerin geliştirildiği yaşam boyunca devam eden bir süreçtir. İhtiyaç duyulan eğitimin herhangi bir bireye, herhangi bir zamanda, herhangi bir yerde sunulmasını amaçlayan bir eğitimidir.

Soran, Akkoyunlu ve Kavak (2006) ise; bireyin temel becerilerinin üzerine ileri düzeyde öğrenme süreci gerçekleştirebilmesidir. Günüş, Odabaşı ve Kuzu (2012) yaşam boyu öğrenmeyi; bireyin tüm alanlarda gelişimini sağlayan etkinlikler olarak tanımlamaktadır. Coşkun ve Demirel'e (2012) göre yer ve zaman sınırlılığını aşan yaşam boyunca süren okul ve okul dışı kazanılan tüm öğrenme etkinlikleridir. Yaşam boyu öğrenme kavramının kapsamını Polat ve Odabaş (2008), Uzunboylu ve Hürsen (2011) bireyi geliştiren tüm öğrenme etkinliklerine doğru genişletmişlerdir.

Yaşam boyu öğrenme kavramının süresi tüm yaşamla ilintiliyken, kapsamı da formal eğitimin sınırlarını aşarak yeniden yapılandırılan, informal eğitimi içeren, sürekli eğitimle birlikte anılabilen yetişkin eğitimini içeren kişinin potansiyeli

doğrultusunda yeteneklerini devamlı değiştiren bir süreçtir (Coşkun ve Demirel, 2012). Candy (2002) ise yaşam boyu öğrenmeyi Coşkun ve Demirel'in (2012) ele alışına ek olarak bilgi, beceri ve yeterliliklerin kazanılmasını, zamanla güncellenmesini, gerçek yaşama uyum sağlamada destekleyici kazanımlar olarak ele almaktadır. Burns (2001) ise yaşam boyu öğrenme kapsamını, yapılandırılmış (formal), yarı yapılandırılmış (nanformal) ve yapılandırılmamış (informal) öğrenme ortamları olarak belirtmektedir.

İş yaşamı açasından yaşam boyu öğrenme, iş yaşamının gerektirdiği değişimin donanımlarının kazanılmasına olanak tanıyan öğrenme etkinlikleridir (Erdamar, 2011).

Ersoy ve Yılmaz'a (2009) göre yaşam boyu öğrenme, yaşamanın zorunluluğundan doğan bilgi ve becerilerin geliştiren tüm öğrenme etkinlikleridir.

Yaşam boyu öğrenme kavramının ele alınışında bazı hususlar göz önüne çıkmaktadır. Bunlar; öğrenmenin eğitim ve öğretim kurumları dışına taşığı kabul edilmektedir. Eğitim, öğretim ve öğrenmeye ilişkin inançlarda artış görölmektedir. Her bireyin öğrenme fırsatlarından yararlandırılması gerekliliği belirginleşmiştir. Öğrenme ve öğretimde yöntem ve tekniklerin çeşitli olabileceği, öğrenmenin bireye göre yapılandırılması ve bireyin bu amaçla bağımsız ve özgün öğrenme süreçlerine güdülenmesi ön plana çıkarılmıştır. Yaşam boyu öğrenme etkinlikleri hep öncekinin ve gelenekselin alternatifi olabileceğini benimsenmektedir (DPT, 2001). OECD raporlarına göre yaşam boyu öğrenme etkinliklerinin, geleneksel öğrenmeden farklı noktaları da söz konusudur. Yaşam boyu öğrenme sistemiktir, öğrenen merkezlidir, öğrenen motivasyonu yüksektir, eğitimin çoklu ve esnek amaçlarına uyumludur. (OECD, 2001; 2004).

Yaşam boyu öğrenme sayesinde bireysel öğrenmeler ile kurumsal öğrenmelerin bütünlüğü sağlanabilmiş olmaktadır (Jarvis, 2004). UNESCO yaşam boyu öğrenme kavramını; eğitim süreci eğitim kurumlarını aşarak her bireye yaşam boyu devam eden bir süreç olarak ele almaktadır (Field, 2001).

Etkileşim halindeki birey öğrenme ve kendini geliştirme dinamiği içerisindedir. Eğitim kurumlarının bu sürece uyum sağlamada yetersizliği görölmektedir. Eğitim esnek düzenlenmeli, erişim kolaylaşarak yaygınlaştırılmalı,

edinilenler ise tanınmalı ve sertifikalandırılmalıdır. Buna rağmen birey dinamik yaşam koşullarını algılayarak uyum sağlayabilecek potansiyele sahiptir. Bu potansiyel yaşam boyu öğrenmenin dayanabileceği kaynaklardandır (Faure, 1972). Delors'a (1996) göre yaşam boyu öğrenmenin dayanakları; bilmeyi öğrenme (learning to know), yapmayı öğrenme (learning to do), birlikte yaşamayı öğrenme (learning to live together), olmayı öğrenme (learning to be) olarak sıralanabilir.

Dinevski ve Dinevski (2004) ise yaşam boyu öğrenmeyi fırsat eşitliğinin ilkesinin sağlayıcısı olarak değerlendirmektedir.

2.1.1. Yaşam Boyu Öğrenmenin Amacı

Modern eğitim anlayışıyla bireyin yaşam boyu öğrenmesinin amaçları birbirine örtüşen nitelikler taşımaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2009 yılı Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi'ne göre yaşam boyu öğrenmenin amacı, bireylerin bilgi toplumunun gerekliliklerine uyum sağlayabilmeleri için ekonomik ve sosyal hayatın tüm evrelerine aktif bir şekilde katılımlarına fırsat vermektir. Bunu sağlayabilmek için ise nitelikli ve kalıcı öğrenme sunan okul öncesi eğitim kurumlarının yaygınlaştırılması, okullarda bireysel gelişimi destekleyen olumlu öğrenme ortamlarının oluşturulması, işe girişlerin kolaylaştırılması ve işe giren bireylerin uyumsuzlukların azaltılması, yetişkinlerin öğrenmeye özendirilmesi olarak amaçlar sıralanmıştır (MEB, 2009).

Yaşam boyu öğrenme kavramıyla yaşamın her alanında öğrenmeyi etkin kullanan, meraklı, eleştirel düşünebilen, sorgulayan, özgürleşmiş, dönüştürücü yaklaşımlarıyla aktif katılımcı, bilinçli vatandaşlar geliştirmek amaçlanmaktadır (Kaya, 2014; Tamer, 2014).

Hızla değişen teknolojin ve bilgi çağında var olabilmek ve gelişebilmek için yaşam boyu öğrenme önemli becerilerimizdendir (Göksan, Uzundurukan ve Keskin, 2009). Bu amaçla yaşam boyu öğrenmenin hedefleri vardır. Öğrenme imkanları oluşturmak, kişisel gelişime katkı sunmak, sosyal bütünleşmeyi sağlamak bunlardan bazılarıdır (Güleç, Çelik ve Demirhan, 2012).

Çağdaş insan, dünyanın değişimi sonucunda kendini geliştirebilen ve yaşam boyu öğrenebilen birey olmak durumundadır (Soran, Akkoyunlu ve Kavak, 2006). Yaşam boyu öğrenme, her bireyin tüm yaşam alanlarında yaş, cinsiyet, statü belirleyicilerini göz ardı ederek aktif katılımını sağlamayı amaç edinmektedir (Aksoy, 2008).

Yaşam boyu öğrenme paradigmasının temel kabulleri doğrultusunda amaçları, ansiklopedik bilgilere, okur-yazarlığa, bilgilerin geleneksel yollarla aktarılmasına, geleneksel eğitim yöntem ve tekniklerine ve aşırı uzmanlaşmaya son verilmesi şeklinde sıralanabilir (Budak, 2009).

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda yaşam boyu öğrenmenin yönelmesi gereken amaçlar sıralanmıştır. Bunlar; kişisel gelişim, toplumsal bütünleşme ve ekonomik büyümedir. Bireyin potansiyelini geliştirebileceği kişisel gelişim olanakları sunulmalıdır. Bireyin merkeze alındığı öğrenme ortamlarındaki aktif öğrenmelerle gizil güçlere odaklanılmalı, girişim olanakları artırılarak potansiyeli gerçekleştirilmelidir. Kalkınma süreçlerine aktif katılmak, bilinçli kararlar verebilmek ve bireyin yaşam standartlarını yükseltmek gereklidir. Bunların gerçekleşmesi için öğrenme süreci sürdürülebiliyor olmalıdır. Bu ise yaşam boyu öğrenme stratejileriyle sağlanabilir. Öğrenme olanaklarının herkese açık hale getirilmesi fırsat eşitliğini sağlayabilir. Fırsat eşitliği demokratik uygulamaların tüm alanlara hâkimiyetiyle güçlenebilir. Bu olanaklar aracılığıyla sosyal bütünleşme sağlanmalıdır. Bilginin kullanılarak sosyal, kişisel beceriler, inovasyonlar geliştirebilen bireyin ekonomik verimliliği artırılabilir. Rekabet sürecine donanmış bireylerle katılım ekonomik büyümeyi sağlamayabilir (DPT, Özel İhtisas Komisyonu Raporu, 2001)

Birey öğrenme olanaklarından eşit ve açık olarak yararlanarak becerilerini güncelleyebilmek, geliştirebilmek yaşam boyu öğrenmenin hedeflerindedir (Ersoy ve Yılmaz, 2009).

Yaşam boyu öğrenme amaçları, istihdam, bireysel, vatandaşlık ve sosyal amaçları da kapsamaktadır. Bu yüzden eğitim sistemi içinde yer alabileceği gibi ve eğitim sistemi dışında farklı çevreleri de kapsayabilir. Eğitim sistemi, bu amaçlara ulaşmada anahtar rolündedir (Turan, 2005). Yaşam boyu öğrenmenin

amaçlarının gerçekleşebilmesi bireye ve bilgiye yatırımı gerekli kılmaktadır. Çağdaş bilgi edinme ve bilgi üretme becerilerinin geliştirilmesi gereklidir. Dijital teknolojilerin sunduğu kolaylıklardan yararlanabilmelidir. Esnek ve yenilikçi öğrenme olanaklarından eğitim ve öğrenme süreçlerinde yararlanabilmelidir. Öğrenme olanakları eşit olarak herkese açık yüksel ve güncel öğrenme fırsatları sunabilmelidir (Akkoyunlu, 2008).

Günümüz rekabet koşulları, bilgi toplumu niteliğiyle öğrenmeyi öğrenebilme becerisine sahip bireylerle aşılabılır (Ersoy ve Yılmaz 2009).

Yaşam boyu öğrenme niteliklerine sahip eğitim ve öğrenme ortamlarının süreklilik, yaratıcılık ve kendi kendine öğrenme niteliklerine sahip olması gerekir. Sürekliliğin sağlanabilmesinin yolu bireye dinamik bir durumun kazandırılması gereklidir. Değişim sürecindeki yaşamımız, bireyleri özgün sorunlara çözüm üretmeye zorlamaktadır. Yaratıcılık, bağımsız davranabilmeyi gerekli kılar. Öğreticiye bağımlı olmak, güdümlülük, yaratıcılığı köreltmektedir. Kendi kendine öğrenebilmek ise içsel kontrolünü sağlayabilir, bağımsız düşünebilir, kararlar verebilir. Kendi kendine öğrenen birey, içsel kontrol süreçlerini aktif bir şekilde kullanarak kendini tanıyabilir, beceri ve yetersizliklerini fark edebilir (Kılıç, 2015).

Birey yaşam boyu öğrenme olanaklarından yararlanabilmelidir. Bu olanaklar aracılığıyla birey, etkin, bilgi üreten, ürettiklerini yaşam sorunlarının çözümünde kullanabilir. Bu olanaklarının sunulması sosyal devlet sorumluluklarının arasındaki amaçlardandır (Geray, 2013).

Yaşam boyu eğitim aracılığıyla bireyin potansiyelinin tam olarak geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu gelişim ise; demokratikleşmenin gelişimine eğitimin kapsamlı ve homojenleşmesine, bireysel özelliklere uygun olarak sektörel yerleşmelere katkı sağlayabilir (Kurt, 2008).

Yaşam boyu öğrenme, örgün, yaygın, aktif, yaparak yaşayarak öğrenme yaşantılarını kapsaması bireyin tüm yaşam alanlarına eşlik edebilecek esnekliğe sahip olduğunu göstermektedir. Bireyin gelişim alanlarının bütününde işlev üretebileceğini göstermektedir. Bu açıdan bireyin kişisel, sosyal, mesleki gelişimsel amaçlarına yönelebilir (Günüç, Odabaşı ve Kuzu, 2012).

2.1.2. Yaşam Boyu Öğrenmenin Önemi

Değişen bilgi ve teknoloji, yaşamımızda sorunlar ve ihtiyaçlar zinciri oluşturmuştur. Yeni ihtiyaçların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Okul sınırları bu sorun ve ihtiyaçlar zincirine çözümler üretmede yetememektedir. Buna çözüm sunacak olan ise yaşam boyu eğitim ve öğrenme stratejileridir (Bağcı, 2011). Formal eğitim; gerçek yaşam sunmada, bilginin işlevselleştirilmesinde, yaşamsal problemlere çözüm üretmede, gerçek yaşamın gerektirdiği istendik davranışları kazandırmada, amaç ve araçların tutarlılıklarında, öğrenileceklerin ders kitabına odaklanma, iletişim ve bilgi yetersizliği, başarı odaklılık, bireysel farklılıkların göz ardı edilmesi gibi sınırlılıklarla yüz yüzedir. Bu sınırlılıklar nedeniyle formal eğitim sorun ve ihtiyaçlar zincirine çözüm üretebilme de yetersizliği söz konusudur. Bu durum yaşam boyu öğrenme paradigmasıyla aşılabilir (Budak, 2009).

Yaşam boyu öğrenme paradigmasının başarısı için tüm olanakların eğitim ve öğrenme yaşantıları için seferber edilmesine bağlıdır (Gencel, 2013).

Yaşam Boyu Öğrenme Memorandum'unda yaşam boyu öğrenmenin önemi altı madde ile belirtilmiştir (A Memorandum on Lifelong Learning, 2000):

1. Her bireye temel becerileri kazandırmak: Bilgi toplumuna bireyin katılımını sağlayacak gerekli temel becerilerin kazanılmasını amaçlar. Var olan becerileri güncellemeye, öğrenmeye yönelmiş girişimlere odaklanmak. Bilgiye sürekli erişim olanaklarını arttırmak.
2. İnsan kaynaklarına yatırımı arttırmak: Bireyin bireysel farklılıklarını, üstün yanlarının açığa çıkarılmasını sağlamak ve insana öncelik vermek. İnsan, gelişimin en güçlü sermayesidir.
3. Etkin öğrenme ve öğretme yaşantılarını değerlendirmek: Formal olmayan yollarla bireyler öğrenmeye katılımları söz konusudur. Bu öğrenme olanaklarının sertifikalandırılarak değerlendirilmesi, takdir edilmesi kariyer pazarında bireye avantaj işveren için ise referans olacaktır.
4. Eğitim ve öğrenmede yenileşme: Yaşam boyunca ve yaşamın tüm alanlarında etkili eğitim ve öğrenme yöntemleri aracılığıyla öğrenmeyi

sürdürülebilir hale getirecek yeniliklere odaklanılmalıdır. Bu amaç öğretmen ve eğitimcilerin rehberliğinde gerçekleşebilir.

5. Rehberliğin ve danışmanlığın yeniden düşünülmesi ve biçimlendirilmesi: Yüksek kalitedeki bilgiye kolayca erişimin sağlanması gereklidir. Her birey yaşamın her alanı ve durumunda rehberlik hizmetlerine ulaşabilmelidir. Her birey kaliteli bilgilere ve tavsiyelere ulaşabilmelidir. Bunu sağlayan yeni biçimler geliştirilmelidir.
6. Öğrenmeyi olabildiğince kolay hale getirmek: yaşam boyu öğrenme fırsatlarını ulaşılabilir kılmak, dijital teknolojilerle desteklemek. Yaşamın tüm alanlarında bilgiye ulaşabilmeyi mümkün kılmak gereklidir. Evler, sosyal mekanlar, kütüphaneler, müzeler, otobüs durakları, alışveriş merkezleri vb.

Yaşam boyu öğrenme, globalleşmeyle ortaya çıkan karşılaşmalarda uzlaşmada, rekabetin iyileştirilmesinde, iş olanaklarının artırılarak istihdamın sağlanmasında, toplum içinde dışlanma riski taşıyan grupların sosyal içselleştirilmesinde anahtar role sahiptir (Hake, 2006).

Birey yaşam boyunca karşılaştığı sorunların çözümünde ihtiyaçlarını karşılayabilecek bilgi ve becerilere gereksinim duyacaktır. Bu birey için güçlü bir baskıdır. Eğitim sistemi bu niteliklerle yapılandırılırken bireye sorunlarla karşılaştığı anda ve mekanda destek sunacak olanaklar yaşam boyu öğrenme olanaklarıyla sağlanabilir (Demiralay ve Karadeniz, 2008).

Yaşam boyu öğrenme baskısı bireyin ve toplumun ihtiyaçlarını tekrar analiz etmesi yaşam boyu öğrenme becerileriyle donanmış bireyleri ön plana çıkarmıştır. Bu bireyler öğrenmeyi süreç haline dönüştürmüş, yaşam boyu öğrenme becerilerinin avantajlarından yararlanabilen bireylerdir (Budak, 2009). Yaşam boyu öğrenmenin avantajlarını elde edebilmek için öğrenmeyi öğrenme becerisine sahip olunmalıdır. Öğrenmeyi öğrenen bireyler yeteneklerini, duyu ve duygularını işlevsel kullanabilen, bilgi teknolojilerinden yararlanabilen bireylerdir (Karafılık, 2007).

Şimşek (2008) öğrenmeyi öğrenme becerisini kazandıracak uygulamaları şöyle sıralamıştır:

1. Soru sormaya teşvik etmek,
2. Düşünme yeteneklerini geliştirmek,
3. Hayal kurma, mizah, oyun faaliyetleri,
4. Sosyal gerçek yaşam ile ilgili problem çözme becerilerini geliştirmek,
5. 5N 1K sorularına cevap verme yeteneklerini geliştirmek,
6. Grup çalışmalarına yer vermek,
7. Sebep sonuç ilişkisi kurma becerisini geliştirmek,
8. Sınırlar içinde kalmadan, esnek düşünebilme becerilerini geliştirmek,
9. Bilgi edinme kaynaklarını çoğaltıcı anlayış geliştirmek.

2.1.3. Yaşam Boyu Öğrenmenin İlkeleri

Yaşam boyu öğrenme yaşantıları, yaşamın tüm alanlarını kapsayan yer, zaman ve mekandan bağımsız olarak yenilikçi öğrenme durumlarını kapsamaktadır. Bu öğrenme yaşantıları gerçekleştirilmesi bazı ilke ve prensiplere sahip olması gerekmektedir.

Koç'a (2005) göre yaşam boyu öğrenmenin en temel ilkesi, bilinçli ve amaçlı olarak yaşam boyu öğrenme sürecidir. Yaşamımızı sürdürdüğümüz tüm alanlarda yaşam boyu öğrenme gerçekleştirilebilir.

Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü, hayat boyu öğrenme strateji belgesinde yaşam boyu öğrenme paradigmasının sürdürülebilirliği için gereksinim duyulan bazı prensipleri belirtmiştir. Bu prensipler:

1. Bilgi toplumuna sürekli erişimin sağlanması ve katılımı sağlayacak yeni beceri ve fırsatların öğrenilmesi
2. İnsan kaynaklarına yatırım
3. Yaşam boyu öğrenmenin sürdürülebilirliği için öğrenme bağlamlarının geliştirilmesi
4. Öğrenme sürecine katılımlara ait çıktılarının sertifikalandırılarak değerlendirilmesi ve takdir edilmesi
5. Rehberlik danışmanlık hizmetlerinin geliştirilmesi

6. Yaşam boyu öğrenme olanaklarını bireye yakınlaştırmak.

Demirel ve Akkoyunlu' ya (2010) göre yaşam boyu öğrenmenin ilkeleri şöyle sıralanmaktadır;

1. Bireye çağdaş gelişime uyum sağlayacak öğrenme ve eğitim fırsatlarını sunmak
2. Sağlıklı yaşam ve beslenme yöntemlerinin güvenilirliğini sağlamak
3. Her hangi bir meslek alanında kendini geliştirmek isteyenlere gereken bilgi ve becerilerin sunulması
4. Öğrenme olanaklarının ve öğretim süreçlerinin açık hale getirilmesi
5. Bireyin ihtiyaç duyduğu önerileri doğru, nitelikli biçimde sunacak rehberlik ve danışmanlık hizmetlerinin sunulması
6. Bireyi yeni deneyimler kazanmaya cesaretlendirmek ve emeklerini değerlendirebilmek
7. Demokratik ve aktif katılım sağlayarak ayrımcı tutumları ortadan kaldırmak
8. Bireysel farklılıkları öğrenme ve eğitim süreçlerine katabilmek için rehberlik ve danışma süreçlerinden yararlanmak
9. Yaşam boyu öğrenmeye olumlu tutumlar geliştirmek için kurumlar arası işbirliğinin sağlanarak eğitim, öğretim ve öğrenme ile ilgili engellerin azaltacak koşulların oluşturulması

Cresson ve Dean (2000) yaşam boyu öğrenmenin temel ilkelerini belirleyen kavramları şöyle sıralamışlardır:

1. Sosyal, psikolojik ve duygusal tüm alanlarıyla bütüncül bir insan bakış açısı benimsenmeli
2. Yaşama tüm alanlarına ilişkin tüm rolleri öğrenme çabası geliştirilmeli
3. Kendi kendine öğrenebilen ve kendini yönlendirebilen bireyler olma desteklenmeli
4. Yaşam rollerine ilişkin deneyimleri kazanabilmek için yaşantıların koordinasyonu programlanmalıdır
5. Birey hayat boyu öğrenme stratejilerini kazanabilmesi için formal eğitim yanında informal eğitimden de yararlanabilmelidir

6. Değişime uyum sağlayabilmek için yetişkin eğitimcileri bireyin sürecini destekleyebilmelidir
7. Yaşam boyu öğrenme sürecinde yaşa bağlı olarak bireyin öğrenme yetenekleri de gelişebileceğinden bu avantajdan yararlanılabilmelidir
8. Yaşam boyu öğrenme deneyimleri esnek nitelikler taşımalıdır
9. Yaşam boyu öğrenme sosyal gelişmeyi sağlayabilirler
10. Yaşam boyu öğrenme olanakları tüm bireylere açık ve ulaşılabilir olmalıdır
11. Öğrenme süreçleri bireysel farklılıklara göre bireyselleştirilerek sunulmalıdır
12. Yaşam boyu öğrenmenin sürdürülebilirliği için öğrenen bireye iş yaşamında uygun ortam sunulmalıdır

Coşkun (2009) ise, yaşam boyu öğrenme paradigmasının uygulanabilirliği için eğitim sistemine özgü sorumlulukları şöyle sıralamıştır:

1. Aktif, bağımsız, girişken, potansiyeli geliştirmeye odaklanan, yaratıcı, üretici, bireysel bilgilere odaklanılarak ansiklopedik ezbercilikten uzaklaşılmalıdır
2. Bilgilerin geleneksel yollarla aktarımı terk edilerek bilimsel yollarla aktarılmasına odaklanılmalıdır
3. Bireylere meslek anlayışında aşırı uzmanlaşmaya yönelten darlıktan kurtarılarak yeni gelişmelere ve teknolojilere yöneltecek geniş tabanlı fırsatlar sunulmalıdır
4. Yaşam boyu öğrenme paradigması gereği her düzeyde geleneksel eğitim yöntem ve teknikleri terk edilmelidir. Ezbercilikten, ders kitabıyla sınırlandırılmış bilgiler edinmekten, pasif öğrencilikten, elemeye dayalı öğrenci seçme sisteminden, katı sınıf geçme sistemi gibi hayat boyu öğrenmeyi engelleyen uygulamalardan vazgeçilmelidir.
5. Bireyin hayatın tüm alanlara aktif katılımı için eğitim yaşantılarının demokratikleştirilmesi ve fırsat eşitliğinin sunulması gereklidir.

Tortop'a (2010) göre yaşam boyu öğrenmenin etkin biçimde uygulanabilirliği için iş görür ilkeler şunlardır:

1. Öğrenci merkezlilik
2. Fırsatların eşitliği
3. Öğrenme olanaklarının niteliği

Yaşam boyu öğrenmenin işlevselliği için kurumların var olan öğrenme ortamlarındaki yoksunlukları belirleyecek objektif değerlendirme kanallarına sahip olmalıdırlar. Birey düzeyinde ise yeni öğrenmelere isteki, değişime cesaretli olmalıdırlar. Öğretmenler geleneksellikten kurtulup değişen bilgi ve becerilere adapte olması gereklidir (DPT, 2001). 17. Milli Eğitim Şurasında yaşam boyu öğrenme uygulamalarına ilişkin 26 maddeden oluşan ilkeler belirlenmiştir (Ek. 1).

Akbaş ve Özdemir (2002) bireyin yaşam boyu öğrenme sürecinde etkinliğini ilgi ve ihtiyaçlarına göre öğrenme sürecinin düzenlenmesine, kendini geliştirme çabasındaki bireylere olanakların sunulmasına, paydaş kurumların işbirliğine, bireyselleşmiş programlara önem verilmesine bağlamaktadır.

2.1.4. Yaşam Boyu Öğrenmenin İşlevleri

Yaşam boyu öğrenme becerilerine sahip olmak hızlı değişimin söz konusu olduğu günümüzde sahip olmamız gereken zorunluluklarımızdandır.

Yaşam boyu öğrenen bireyler sayesinde sosyal yapının en temel ferdi olan bireylerin kendini yenileme sergileyecekleri düşünülebilir. Yaşam boyu öğrenme becerilerini edinmiş bireyler aracılığıyla öğrenme süreci süreklilik gösterecek ve bu değişim devam edecektir. Hayat boyu öğrenme becerileriyle donanmış birey yaşamsal değişimlere adapte olmada daha fazla güçlü olacaktır (Budak, 2009).

Yaşam boyu öğrenen bireyler kapasitesini sürekli geliştirebilme ayrıcalığına erişmiş bireylerdir. Bu durum yaşam boyu öğrenmenin bireye kattığı ayrıcalıklardandır. Birey bu fonksiyonunu gerçekleştirirken meraklı ve isteklidir. Bu nitelikler bireye kişisel, iş ve meslek yaşamında yeniliklere açık bir tutum sahibi olmasını sağlayarak sosyal yaşamın farklı olanların etkin bir birey haline gelişine katkı sağlar (Akkuş, 2008).

Nordstrom'a (2008) göre yaşam boyu öğrenmenin işlevleri söz konusudur. Yaşam boyu öğrenme, bireyin potansiyelini gizil güçlerini geliştiricidir. Yaşama anlam katacak değerler geliştirmeye katkı sağlar. Sosyal süreçlere aktif katılım sağlar. Bireyin kendini gerçekleştirmesine ve yaşamın zenginleşmesine katkı sağlar. Bilişsel işlevlerini geliştiricidir. Yaşama ait ayrıntılara ilgili bir birey oluşuna katkı sağlar. Dünyayı daha yaşanabilir kılacak sorumluluk ve erdem sahibi değerlerin gelişimine ve buna bağlı davranışların oluşmasına katkı sağlar. Değişimin kaçınılmaz olduğu dünyamıza etkin bir uyum süreci yaşamaya katkı sağlar.

2.1.5. Yaşam Boyu Öğrenmenin Becerileri

Knapper, Cropley'a (2000) göre nasıl öğreniyoruz sorusuna cevaplama günümüzde yeterli bulgulara ulaşabilmiş durumdayız. Hayat boyu öğrenme stratejileri nasıl öğreniyoruz sorusuna cevap bulduğumuz bulgularla becerilere dönüştürülmektedir. Bu beceriler aynı zamanda hayat boyu öğrenme becerileridir.

Avrupa Birliği Eğitim ve Kültür Komisyonu yaşam boyu öğrenme becerilerini bireyin sahip olması gereken yeterliliklerle ilişkilendirmiştir (Avrupa Komisyonu, 2007). Figel, (2007) bu yeterlilikleri; öğrenmeyi öğrenme, girişimcilik, anadilde ve yabancı dilde iletişim becerileri, sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yeterlikler, kültürel farkındalık, matematik, fen ve teknoloji yeterliği ve dijital yeterlik olarak sıralamıştır. Globalleşmeyle birlikte hızlı değişim tüm dünyayı kapsamıştır. Bu değişimin gereği olarak kendini geliştirebilen ve yaşam boyu öğrenebilen bireylere gereksinimimiz daha da artmıştır. Bu becerilere sahip olan bireylerden oluşmuş bir toplum için eğitim süreci başta olmak üzere sosyal süreçler yeniden gözden geçirilmiştir (Soran, Akkoyunlu ve Kavak, 2006). Bu gereksinimin karşılanması bireyin hayat boyu öğrenme yeterliliklerine ilişkin bilgi, beceri ve tutumları geliştirmekle olasıdır (Uzunboylu ve Hürsen (2011); Karakuş, 2013).

Avrupa Birliği Eğitim ve Kültür Komisyonu'na (2007) göre belirlenen yaşam boyu öğrenme yeterlilikleri şöyle sıralanabilir:

1. Anadilde iletişim: Avrupa Birliği Eğitim ve Kültür Komisyonu'na (2007) göre, bireyin duygu ve düşüncelerini yazılı ve sözlü ifade

edebilme yeteneğidir. Çelebi'ye (2006) göre bu yetenek aracılığıyla birey sosyal yaşamını düzenleyebilir, kimlik oluşturabilir, sosyal değerlerin aktarımını gerçekleştirebilir. En temel gereksinimi iletişimini gerçekleştirebilir. Yüce'ye (2005) göre anadil becerileri dil bilinci oluşturur. Konuşulan dilin duygusu alt bilincimize yerleşir. Bu yüzden konuştuğumuz dil sembollerin yanında gizli olarak duygu da taşır.

2. Yabancı dilde iletişim: Avrupa Birliği Eğitim ve Kültür Komisyonu'na (2007) göre; bireyin yaşam boyu öğrenmesini destekleyecek tartışma, kültürler arası anlayış, uzlaşma gibi becerileri içerir. Karakuş'a (2013) göre yaşam boyu öğrenmenin kendini geliştirme gerekliliği iletişimi zorunlu kılmaktadır. Değişen teknolojinin kaynağında yer alan bilgilere gerek ulaşabilmek gerekse yaygınlaştırabilmek için yabancı dilde iletişim bir zorunluluktur.
3. Matematik, Bilim ve Teknolojik yeterlilikler: Avrupa Birliği Eğitim ve Kültür Komisyonu'na (2007) göre; bireyin matematiksel yeterliliği matematiksel düşünme ve sunma konusunda yeteneklilik ve istekliliktir. Bu günlük yaşamın problemlerinin çözümlenmesinde işlevseldir. Bireyin bilimsel yeterliliği ise; soru sorabilme, kanıtlanabilir çıkarımlar elde edebilme, bilimsel metodolojiyle dünyayı açıklayabilme yeterliliğidir. Teknolojik yeterlilikler ise; bilgi ve metodolojinin bireyin istek ve ihtiyaçları doğrultusunda kullanılarak geliştirebilmedir.
4. Dijital yeterlilikler: Avrupa Birliği Eğitim ve Kültür Komisyonu'na (2007) göre; çağımızda toplum bilgi teknolojiyle içe oldu. Birey, yaşamın tüm alanlarında bilgi iletişim teknolojilerini açık ağlarda güvenli kullanabilme becerilerine sahip olmalıdır. Adams'a (2007) göre bu beceriler; enformasyon, bilgisayar, dijital teknoloji alanlarında temel düzeyde yeterlilikleri kapsar.
5. Öğrenmeyi öğrenme: Avrupa Birliği Eğitim ve Kültür Komisyonu'na (2007) göre; var olan fırsatları tanıyarak öğrenme gereksinimini karşılayacak süreçlere farkındalıktır. Yeni bilgi ve becerileri kazanma, işleme ve içselleştirerek uyum sağlamaktır. Bu yetenek öğrenme sürecinde rehberlik desteğe duyarlı olmayı da içerir. Öğrenmeyi

öğrenme isteği, iş ve eğitim ortamlarında bireyin önceki öğrendiklerini ve tecrübelerini değerlendirebileceği stratejisiyle daha fazla arttırılabilir. Meydan'a (2010) göre bireyin ne, ne kadar öğrendiği değil bilgiye ulaşabilecek yolları bilip bilmediği yani öğrenmeyi öğrenip öğrenmediği önemlidir

6. Bireylerarası, kültürlerarası, sosyal ve vatandaşlık yeterlilikleri: Avrupa Birliği Eğitim ve Kültür Komisyonu'na (2007) göre; Birey, farklılaşan sosyal ve çalışma hayatına etkili ve uyumlu bir biçimde katılabilecek yeterliliklere sahip olması gerekmektedir. Bireyler arasında ve kültürler arasında doğacak çatışmalarda çözümleyici becerilerle donanmış olmalıdır. Birey vatandaşlık sorumlulukları gereği siyasi hayata tam olarak katılım sergileyecek donanıma sahip olmalıdır. Demokratik, sosyal ve siyasi yapılara aktif katılma kararlılığına sahip bireydir.
7. Girişimcilik ve İnisiyatif alma: Avrupa Birliği Eğitim ve Kültür Komisyonu'na (2007) göre; fikirlerin girişimcilik becerileriyle inovasyona ve uygulanabilir biçime dönüştürebilme yeterliliği olarak kabul edilmektedir. Bu yeterliliğin kapsamında yaratıcılık, risk alma, buluş, planlama, proje üretebilme yetenekleri bulunmaktadır. Bilgi çağındaki bireyin bu konulardaki farkındalığının arttırılması sosyal ve ticari etkinliklere yansiyarak her alanda gelişimi arttıracaktır.
8. Kültürel farkındalık ve anlatım: Avrupa Birliği Eğitim ve Kültür Komisyonu'na (2007) göre; kültürel nitelikli birikimin ve deneyimin müzik, edebiyat, sanat ve kitle iletişim araçları kullanılarak yaratıcı biçimde ifade edilmesine değer verme ve farkındalıktır. Kültürel anlatım ve bu birikimin dışı vurumu yaratıcı becerilerin gelişiminin temelini oluşturmaktadır.

OECD (1996)'de yaşam boyu öğrenme için hazırladığı raporunda çok çeşitli eğitim hedeflerini kapsayıcı bir yansıması olarak değerlendirmektedir. Etik düşünme becerilerine sahip olarak davranabilme, matematiksel ve analitik düşünerek yaşamında bu yeterliliğini uygulayabilme, teknolojik gelişmelerle ilgili bilgi ve bu birikimi bilimsel kullanabilme, bilgi ve enformasyon yeterliliği, kültürel yurttaşlık bilinci ve sorumlu davranma, ekonomik sorumluluklarla

davranabilme, kültürel farkındalık ve anlatıma duyarlılık, sağlık ve çevre konularında duyarlılık gibi beceriler bu hedeflerin sadece bir kısmıdır.

Diker'e (2009) göre yaşam boyu öğrenmenin en öncelikli kazanılması gereken yeterliliği bilgiye ulaşmayı, bilgiyi tanımayı, kullanmayı içeren bilgi okuryazarlığıdır. Yaşam boyu öğrenmeyi destekleyen becerileri Parkinson (1999) şöyle sıralamaktadır; sınıf dışında da öğrenebilme, öğrenme sürecini yönetmek, öz denetim becerilerini sergileyebilmek, öğrenmeye odaklı olmak, araştırmak, tasarım odaklı düşünme becerilerini kullanabilme becerileridir.

Knapper ve Cropley'e (2000) göre birey için yaşam boyu öğrenme becerileri söz konusu olduğu gibi öğretim sürecinin yaşam boyu öğretim sürecinde sorumlulukları vardır. Bu sorumluluklar Tablo 2.1'de görülmektedir.

Tablo 2.1: Yaşam Boyu Öğrenme Becerileri ve Yaşam Boyu Öğrenme İçin Öğretim Becerileri

Yaşam Boyu Öğrenme Becerileri	Yaşam Boyu Öğrenme İçin Öğreti
Öğrenciler öğrenmelerini kendileri planlarlar.	Öğrenme hedeflerini planlama sürecini birlikte somutlaştırma – Biçimlendirici değerlendirme yapma
Öğrenciler öğrenmelerini kendileri değerlendirirler	Kendi kendini değerlendirme ve akran değerlendirme uygulaması
Resmi olmayan ortamlarda öğrenme Aktif öğrenme	Öğrencilerin mevcut bilgilerinden başlayan öğrenme ve öğretim stratejileri kullanma
Akran öğrenmesi	Araştırmaya dönük bir eğitim programı kullanılmalı
Öğrenciler farklı disiplinlerden bilgileri birleştirirler	Akran değerlendirmesi ve grupça öğrenmeyi kullanma.
Farklı durumlarda farklı öğrenme stratejileri kullanılır	Günlük hayattaki karmaşık problemleri ele alır. Öğrenme süreci üzerinde duran stratejiler kullanma

Kaynak: Knapper, Christopher ve Cropley, Arthur. J. (2000); *Lifelong learning in higher education*. Psychology Press.

2.2. Yaşam Boyu Öğrenmenin Tarihçesi

Bu bölümde yaşam boyu öğrenme kavramının tarihsel süreç içerisinde değişimi ele alınacaktır. Ardından Türkiye'deki uygulama örneklerine değinilecektir.

2.2.1. Yaşam Boyu Öğrenmenin Tarihsel Gelişimi

Yaşam boyu öğrenmenin tarihsel sürecini ele alırken düşünsel hazırlık aşamasıyla başlamak daha doğru bir başlangıç olabilir. Yaşam boyu öğrenmenin felsefi arka planı güçlü gerekliliklere dayanan düşünsel süreçlerle ilgilidir. Wain'a (2000) göre 16. YY'da Commeius' un evrensel eğitimi savunan görüşleri de yaşam boyu öğrenme geleneğinin temelleri arasında görülebilir. Yaşam boyu öğrenme kavramı 1800'lü yıllara dayanmakta olduğunu dile getirenler söz konusudur. Bu tarihlerde Grundtving, yaşam boyu öğrenme felsefesini dile getirenler arasındadır. (Wain, 2000). Ayhan'a (2005) göre yaşam boyu öğrenme ilk temelleri XX. yüzyılın başlarında görülmektedir.

John Dewey ve Eduard Lindeman ve Basil Yeaxle, eğitime sürekli ve yaşamın tüm kapsamıyla ilgili olduğuna ilişkin kabul, yaşam boyu öğrenmenin düşünsel temelini oluşturmuştur.

“Dünya Yetişkin Eğitimi Derneği”nin kurulmasını yaşam boyu öğrenme kavramının doğuşuna hazırlık sağlayan etkenlerden biri olarak ele alınabilir (Field, 2001).

Yaşam boyu öğrenme kavramı ilk kullanımı Akbaş ve Özdemir'e (2002) göre 1931 yılında Alfred North Whitehead tarafından kullanılmıştır.

1960 ve 1970 yıllarda bu kavrama ilgi yoğunlaşarak devam etmiştir. 1960 Dünya Yetişkin Eğitimi Konferansında eğitim yaşam boyu devam eden bir süreç olarak görülmüştür. 1970 yılında UNESCO Konferansında Paul Lengrad tarafından sunulan ‘Yaşam Boyu Öğrenmeye Giriş’ adlı bildiri oldukça ilgi uyandırmıştır. 1972 yılında III. Uluslararası Yetişkin Eğitimi Konferansı'nda yetişkin eğitimi, yaşam boyu öğrenme bağlamında eğitimin ayrılmaz ve tamamlayıcı bir parçası olarak kabul edilmiştir (Güneş, 1996). 1960 yılında toplanan ve Türkiye'nin de üyesi olduğu OECD ülkelerinin aldığı kararla yaşam boyu öğrenme Türk eğitim sisteminin de bir parçası olmaya başlamıştır (Devlet Planlama Teşkilatı, 2001).

1972 yılında UNESCO eğitimi bu bağlamda yeniden tanımlamıştır. Faure'un UNESCO Eğitimin Geliştirilmesi Komisyonu ile birlikte hazırladıkları

rapor eğitim ve öğretim faaliyetlerinin yaşam boyu öğrenme felsefesi bağlamında yeniden yapılandırılmasında etkili olmuştur. Bu raporda sunulan bazı öneriler şunlardır (Yıldırım, 2015):

1. Eğitimi okul yaşı ve okul binaları ile sınırlamak doğru değildir.
2. Eğitim hem okul eğitimini hem de okul dışı eğitimi içine alan tüm eğitsel etkinliğin temel bileşeni olarak düşünülmelidir.
3. Eğitsel etkinlikler daha esnek olmalıdır.
4. Eğitim yaşam kadar uzun süren varoluşsal bir süreklilik olarak planlanmalıdır.

UNESCO ve OECD ekonomik gerçeklikler, mesleki hareketlilik ve kendi kendine öğrenebilme potansiyelimiz yaşam boyu öğrenmeyi ön plan çıkarmıştır. Buna bağlı olarak UNESCO ve OECD yaşam boyu öğrenmeye odaklı eğitim programlarını kurum ve kuruluşlara önermişlerdir. Bu öneri politikaları şekillendirmiştir (Özen, 2011).

1990'lı yıllarda yaşam boyu öğrenme, Avrupa Birliği İstihdam Stratejisi'nin Önemli bir belirleyicisi haline gelmiştir. 1995 yılında Avrupa Birliği "Beyaz Bülten" adlı rapor yayınlamıştır. Raporun başlığı "Öğrenen Topluma Doğru: Öğrenme ve Öğretme" dir. Bu raporla yaşam boyu öğrenme bağlamında birliğin misyonları sıralanmıştır.1996 yılını Avrupa Birliği "Avrupa Yaşam Boyu Öğrenme Yılı" olarak ilan etmiştir. Yaşam boyu öğrenme ilkeleriyle yaşamı şekillendirmek değişen dünyamıza ayak uydurabilme gerekliliğidir (Akbaş ve Özdemir, 2002).

1995-2000 yılları arasında, Socrates, Leonardo da Vinci II ve Youth; 2000-2006 yılları arasında Comenius, Erasmus, Leonardo da Vinci ve Grundtvig programları AB tarafından başlatılmıştır (Aksoy, 2008).

2000 yılında ise Yaşam Boyu Öğrenme Memorandum'u yayınlanmıştır. Bu memoranduma yaşam boyu öğrenme felsefesi Avrupa eğitim sisteminin ihtiyaç duyduğu değişimi sağlayacak önemli bir değişken olarak görülmektedir (Bağcı, 2011). Bu bildiri 6 anahtar mesaj içermektedir. Bunlar;

1. *Herkes için yeni beceriler*; Etkin vatandaşlığın desteklenmesi ve sosyal bütünleşmenin sağlanması adına sürekli ve evrensel öğrenmenin sağlanması,
2. *İnsan kaynaklarına daha fazla yatırım*; Eğitim ve öğrenme etkinlikleri için maddi ve zamansal yatırım seviyesinin artırılması,
3. *Öğretme ve öğrenme de yenilik*; Yaşam boyu öğrenme ile ilişkili yöntem ve stratejilerin etkin şekilde kullanılabilmesi için öğrenme çevresinin düzenlenmesi ve şartların iyileştirilmesi,
4. *Öğrenmeye değer verilmesi*; Öğrenmeye katılma, öğrenme çıktılarının anlaşılması ve takdir edilmesi,
5. *Rehberlik ve danışmanlığı yeniden değerlendirilmesi*; Her bireyin hayatları süresince öğrenme fırsatlarına yönelik karmaşık olmayan, kaliteli bilgi ve yönlendirmelere kolayca erişmesinin sağlanması,
6. *Öğrenmenin eve daha yakın hale getirilmesi*; Yaşam boyu öğrenme fırsatlarının bireylere kendi toplumlarında ve uygun olan durumlarda bilgi ve iletişim teknolojilerine dayalı tesislerce desteklenmeli, mümkün olduğunca yakından sağlanması gerektiği vurgulanmıştır.

2001 yılında ise Prag Bakanlar Toplantısında yaşam boyu öğrenme resmi politika haline dönüşmüştür. Bu toplantıda yaşam boyu öğrenme Avrupa Yükseköğretim programlarının temel unsuru olarak görülmüştür (Toprak ve Erdoğan, 2012).

2006 yılına gelindiğinde Avrupa Komisyonu yaşam boyu öğrenme süreçlerinin önemini vurgulamak için “Öğrenmek İçin Çok Geç Değildir” başlıklı bildiri yayınladı. 2007-2013 yılları arasında Avrupa Birliği Bütünleştirilmiş Eylem Programı hazırlamıştır. Bütünleştirilmiş Eylem Programı "Hayat Boyu Öğrenme Bütünleştirilmiş Programı olarak adlandırılmıştır. Bu aşama uygulama sürecinin başlamasına olanak sunmuştur. Bu eylem Programının içeriğinde, Comenius, Erasmus, Leonardo da Vinci, Grundtvig, Jean Monnet programları ve Çapraz Program yer almaktadır. Çapraz programın içeriğinde politika geliştirme,

dil öğrenme, bilgi ve iletişim teknolojileri yaygınlaştırma gibi başlıklar yer almaktadır (Aksoy, 2008).

Günümüzü ilgilendiren yaşam boyu öğrenme programı ise Erasmus+ Programıdır. Program 1 Ocak 2014 tarihinde uygulanmaya başlanmıştır. Yaşam boyu öğrenmenin kapsamlı çatı programıdır. Erasmus+ Programı ile kişilere, yaş ve eğitim geçmişlerine bakılmaksızın yeni beceriler kazandırılması, onların kişisel gelişimlerinin güçlendirilmesi ve istihdam fırsatlarının artırılması amaçlanmaktadır (Ünal, 2016).

2.2.2. Yaşam Boyu Öğrenme İle İlgili Uygulamalar

Türkiye için ilk yaşam boyu öğrenme denemeleri 1960' lı yıllara rastlamaktadır. Yaşam boyu öğrenmenin yaygınlaşması Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne aday olmasıyla, 2005 yılında ise tam üyelik süreciyle ilişkilidir. Türkiye her düzeyde yapılanma sürecine girmiştir. Türkiye'nin yaşam boyu öğrenme politikasına bu durum önemli ölçüde belirleyicidir (Bağcı, 2011).

Bu bağlamda kalkınma planlarımız yaşam boyu öğrenme yer almaktadır.

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planında “herkes için hayat boyu öğrenme” amaç olarak belirlenmiştir. Bu amaç ekonomik, kültürel, siyasi değişime uyum sağlam gerekliliğinden doğmuştur (DPT, 2001).

Hayat boyu Eğitim veya Örgün olmayan Eğitim Özel İhtisas Komisyonunun Raporu yaşam boyu öğrenmeye ilişkin yeni adımların atılmasını gerekli kılmıştır. DPT'nin sekizinci beş yıllık kalkınma planında yaşam boyu öğrenmeyi ilgilendiren kararlar belirlenmiştir (Ek.2).

Dokuzuncu Kalkınma Planında (2007-2013) “Eğitimin İşgücü Talebine Duyarlılığının Artırılması”, “Eğitim Sisteminin Geliştirilmesi” ile ilgili planlar arasında yaşam boyu öğrenmenin yaygınlaştırılmasına önem verilmektedir. Bunlar DPT (2006)'da aşağıdaki gibi sıralanmıştır;

1. Değişen ve gelişen koşullar doğrultusunda bireylerin istihdam, beceri ve yeteneklerin geliştirmeye yönelik yaşam boyu öğrenim stratejisinin geliştirilmesi,

2. Eğitim sisteminin fırsat eşitliliğinin ve erişilebilirliği açısından yaşam boyu eğitim yaklaşımını benimsenmesi,
3. Yaşam boyu eğitimin özellikle eğitim dışındaki bireylere fırsat tanımak, beceri ve meslek edindirmek amacıyla e-öğrenme dahil tüm yaygın eğitim imkanlarıyla faaliyetlerin arttırılması.

Kalkınma planları bağlamında 17. Milli Eğitim Şurasında “Küreselleşme ve Avrupa Birliği Sürecinde Türk Eğitim Sistemi” konusunun ele alınmasında yaşam boyu öğrenmeye ayrıca önem verilmiştir (MEB 17. Eğitim Şurası, 2006).

MEB 2009 yılında “Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi” hazırlayarak Türkiye’nin ihtiyaçlarına özgü yaşam boyu öğrenme sistemi geliştirmiştir. Bu strateji belgesi 16 öncelikli eylem planını kapsamaktadır. Bu eylem planında öncelikler ise “*Eğitim Kurumlarının Fiziki Altyapısı ile Eğitici Personel Sayısının ve Niteliğinin İhtiyaçlara Uygun Hale Getirilmesi*” başlığı altında yaşam boyu öğrenmeyi ilgilendiren somut uygulamalara değinilmiştir (Hayat Boyu Öğrenme Stratejisi Belgesi, 2009).

Yaşam boyu öğrenme konusu ilk olarak 1973 tarihli “1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu”nda ele alınmıştır. Kanunda 9., 40., 41. ve 42. maddeler konu ile ilgili maddelere yer verilmiştir (MEB, 1997). Ancak yaşam boyu öğrenme dolaylı olarak ele alınmaktadır (Kaya, 2014).

Türkiye’de yaşam boyu öğrenmeye verilen önemin önemli göstergelerinden biri de Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü’nün uygulamalarıdır. Milli Eğitim Bakanlığının teşkilat ve görevleri hakkında 28054 sayılı KHK’ya göre Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğünün görevleri şu şekilde belirlenmiştir (MEB, 2015).

1. Zorunlu eğitim dışında, eğitim ve öğretimi yaşam boyu devam edecek şekilde yaygınlaştırmak amacıyla politikalar oluşturmak, bunları uygulamak, izlemek ve değerlendirmek.
2. Yaygın eğitim ve öğretim ile açık öğretim hizmetlerini yaygınlaştırmak ve yürütmek.

3. Örgün eğitim sistemine girmemiş, herhangi bir eğitim kademesinden ayrılmış veya bitirmiş vatandaşlara yaygın eğitim yoluyla genel, meslekî ve teknik öğretim alanlarında eğitim ve öğretim vermek.
1. Yaygın eğitim ve öğretim okul ve kurumlarının eğitim ve öğretim programlarını, ders kitaplarını, eğitim araç-gereçlerini hazırlamak veya hazırlatmak ve Talim ve Terbiye Kuruluna sunmak.
2. Yaygın özel öğretim kurumlarıyla ilgili hizmetleri yürütmek.
3. Mesleki Eğitim ile ilgili 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununa göre aday çırak, çırak, kalfa ve ustaların genel ve meslekî eğitimlerini sağlamak.
4. Bakan tarafından verilen diğer benzeri görevleri yapmak.

Avrupa Parlamentosu 2006 yılında, 1720/2006/EC sayılı kararında Yaşam boyu öğrenme programının özel hedefleri belirlemiştir. Bunlar (Ulusal Ajans, 2013);

1. Kaliteli yaşam boyu öğrenmenin gelişimine katkıda bulunmak ve alandaki sistemler ve uygulamalar yüksek performans, yenilik ve Avrupa boyutunu desteklemek,
2. Yaşam boyu öğrenme için bir Avrupa alanının gerçekleşmesini desteklemek,
3. Üye Devletlerdeki yaşam boyu öğrenme fırsatlarının kalitesinin, çekiciliğinin ve erişilebilirliğinin iyileştirilmesine yardımcı olmak,
4. Yaşam boyu öğrenmenin sosyal uyum, aktif vatandaşlık, kültürlerarası diyalog, cinsiyet eşitliği ve kişisel tatmine katkısını teşvik etmek,
5. Yaratıcılığın, rekabetçiliğın, istihdam edilebilirliğin ve girişimciliğın desteklenmesine yardımcı olmak,
6. Sosyo-ekonomik durumları ne olursa olsun, özel ihtiyaçları olanlar ve dezavantajlı gruplar dâhil, her yaştan bireyin yaşam boyu öğrenme programına katılımının artmasına katkıda bulunmak,
7. Dil öğrenimini ve dilsel çeşitliliği desteklemek,
8. Yaşam boyu öğrenme için yenilikçi, bilgi iletişim- tabanlı içerik, hizmetler, pedagojiler ve uygulamanın gelişimini desteklemek,

9. İnsan haklarının ve demokrasinin anlaşılması ve saygı gösterilmesi ve diğer halklara ve kültürlere karşı hoşgörü ve saygının teşvik edilmesine dayalı olarak, yaşam boyu öğrenmenin bir Avrupa vatandaşlığı hissi yaratma rolünü teşvik etmek,
10. Avrupa’da tüm eğitim ve öğretim sektörlerinde kalite güvence işbirliğini desteklemek,
11. Sonuçların, yenilikçi ürünlerin ve süreçlerin en iyi şekilde kullanımını teşvik etmek ve eğitim ve öğretimin kalitesini iyileştirmek için yaşam boyu Öğrenme Programı kapsamındaki alanların iyi uygulamalarını mübadele etmek.

Yaşam boyu öğrenme yelpazesi içinde okul öncesinden yetişkinlerin eğitimine kadar her aşamada programlar yapılandırılmıştır. Bu programlar şunlardır: Comenius (Okul Eğitimi), Erasmus (Yüksek Öğretim), Leonardo da Vinci (Mesleki Eğitim) ve Grundtvig (Yetişkin Eğitimi) dört sektörel alt program vardır. Ayrıca Ortak Konulu Program’da bulunmaktadır (Ulusal Ajans, 2013):

2.3. Yaşam Boyu Öğrenme İle İlgili Araştırmalar

Bu bölümde; öğretmenlik meslek alanını konu alan yaşam boyu öğrenme ile ilgili yurt içi ve yurt dışında yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

2.3.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Bu başlık altında yaşam boyu öğrenme ile ilgili öğretmenlik meslek alanını konu alan ulusal literatürdeki araştırmaların sonuçları ele alınacaktır.

Bağcı (2007) “*Avrupa Birliği Ülkelerinde Yaşam Boyu Eğitim Politikaları*” başlıklı karşılaştırmalı eğitim çalışması belgesel tarama modeline dayalı bir araştırma niteliğindedir. Bu araştırma, yaşam boyu eğitim sınırlılığında AB üye ülkelerinin eğitim politikalarının karşılaştırmalı olarak ele alındığı bir araştırmadır. Almanya ve Danimarka yaşam boyu öğrenme politikalarındaki verilerle Türkiye verileri karşılaştırılmıştır. Araştırma sonucunda; Türkiye’nin yaşam boyu öğrenme süreci ile ilgili uygulamalarının AB üye ülkelerindeki hedef ve uygulamalarıyla uyuşmadığı, Türkiye’de politikanın istihdama yönelmesine

rağmen verilerin beklenilene karşılamadığı, yaşam boyu öğrenmeye gereken yatırımların yapılmadığı sonucu elde edilmiştir.

Kıvrak (2007), “Avrupa Birliği ve Türkiye’ de Yaşam Boyu Öğrenme ve İstihdam İlişkisinin Değerlendirilmesi” adlı çalışmasında, Türkiye’deki yaşam boyu öğrenme ve istihdam politikaları arasındaki ilişkisini belirlemeyi amaçlamıştır. Bu amaçla AB ve Türkiye’nin eğitim hedefleri, finansman yaklaşımları gibi eğitim politikalarına topluca bakılmıştır. Araştırma, belgesel tarama modeline dayalı bir araştırma niteliğindedir. Araştırma sonucunda; Türkiye’nin yaşam boyu öğrenme ile ilgili eğitimsel hedefleri ile AB’nin uygulamalarının birbiriyle örtüşmediği belirlenmiştir.

Budak (2009) “Yaşam boyu Öğrenme ve İlköğretim Programlarının Hedeflemesi Gereken İnsan Tipi” adlı çalışmasında, Yaşam boyu öğrenmenin ilköğretim programlarındaki muhtevasını ele almıştır. Bu araştırma, belgesel tarama modeline dayalı bir araştırma niteliğindedir. Kaynak tarama verilerinin analizi sonucunda elde edilen bulgular; yaşam boyu öğrenme becerilerinin temel eğitim programlarının bileşenlerinde yeterince yer almadığı ve temel eğitim dönemindeki öğrencilere kazandırılmasında yetersizlikler belirlenmiştir.

Selvi (2011), “Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlikleri” adlı çalışmasında; öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme yeterliklerini ele almayı amaçlamıştır. Araştırma iki aşamada gerçekleştirilmiştir. Birinci aşamada İngilizce öğretmenlerinin mesleki yeterlikleri belirlenmiştir. Bu süreçte Delfi tekniği kullanılmıştır. Bu teknik sayesinde İngilizce öğretmenlerinin yeterlikleri; Program Yeterlikleri, Yaşam boyu Öğrenme Yeterlikleri, Sosyo-Kültürel Yeterlikler ve Duyuşsal Yeterlikler olarak ortaya konulmuştur. Bu aşamanın sonunda Yaşam boyu Öğrenme Yeterlikleri İngilizce öğretmenleri için en önemli yeterlik alanı olarak ortaya çıkmıştır. Araştırmanın ikinci aşamasında; öğretmenlerle beyin fırtınası tekniği kullanılarak birinci aşamada elde edilen yeterlilikler tüm öğretmenlere özgü yeterlilik alanlarına dönüştürülmüştür. Elde edilen sonuca dayalı olarak, yaşam boyu öğrenme yeterlikleri öğretmenlerin sürekli gelişimlerinin destekleyicisi olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Arcagök ve Şahin (2014), “*Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlikleri Düzeyinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*” adlı çalışmada öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme yeterlikleri düzeyini çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma tarama modeline dayanılarak gerçekleştirilmiştir. Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme yeterliklerinin; cinsiyete göre anlamlı bir fark göstermediği ancak öğretmenin kıdemi, branşı ve lisansüstü öğrenim durumu değişkeninin yaşam boyu öğrenme yeterlikleri düzeyinin alt boyutlarında anlamlı farklılıklar gösterdiği bulgularına ulaşılmıştır.

Konokman ve Yelken (2014), “Eğitim Fakültesi Öğretim Elemanlarının Yaşam Boyu Öğrenme Yeterliklerine İlişkin Algıları” adlı çalışmalarında öğretim elemanların yaşam boyu öğrenme yeterliklerine ilişkin algıları incelemek amaçlanmıştır. Araştırmanın modeli tarama modeline dayanmaktadır. Veri toplama sürecinde araştırmacılar tarafından geliştirilen “Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlik Algısı Ölçeği” ile toplanmıştır. Ayrıca öğretim elemanlarından yaşam boyu öğrenme yeterlik algılarını bir metaforla tanımlamaları istenmiştir. Araştırma sonunda; öğretim elemanlarının yaşam boyu öğrenme yeterlik algılarının yüksek olduğu sonucu bulunmuştur. Bu algılarının cinsiyete, yabancı dil seviyesine ve teknolojiyi kullanma düzeyine göre farklı olduğu belirlenmiştir. Kadın öğretim elemanlarında, yaşam boyu öğrenme yeterliklerine ilişkin algı düzeylerinin erkeklere göre daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. yabancı dil seviyesi yüksek olan öğretim elemanlarının yaşam boyu öğrenme yeterliklerine ilişkin algı düzeylerinin düşük olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Öğretim elemanlarının teknolojiyi kullanma düzeyi ile yaşam boyu öğrenme yeterlikleri arasında pozitif anlamlı ilişki belirlenmiştir. Öğretim elemanlarının ürettiği metaforlar ele alındığında öğrenmenin devamlılığına vurgu yaptıkları, öğretim elemanlarının yüksek düzeyde yeterlik algısına sahip olduklarını belirlenmiştir.

Kılıç (2015) “İlköğretim Branş Öğretmenlerinin Bireysel Yenilikçilik Düzeyleri ve Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri” adlı çalışmalarında ilköğretim branş öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeylerini ve yaşam boyu öğrenme eğilimlerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırma modeli betimsel tarama nitelikli bir araştırmadır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme

eğilimlerinin yüksek olduğu, bireysel yenilikçilik düzeylerinin ise düşük olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bulgular, öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin üzerinde öğretmenlerin cinsiyetinin ve mesleki kıdemlerinin etkili olduğunu göstermektedir. Öğretmenlerin bireysel yenilikçilik düzeylerinde ise cinsiyet, branş ve kıdem etkili olmadığı tespit edilmiştir. Araştırmada öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile bireysel yenilikçilik düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Buna karşılık “Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Belirleme Ölçeği” ve “Bireysel Yenilikçilik Ölçeği” alt boyutları karşılaştırıldığında anlamlı ilişkilerin var olduğu belirlenmiştir.

Özçiftçi (2014), “Sınıf Öğretmenlerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri ile Eğitim Teknolojisi Standartlarına Yönelik Öz Yeterliklerinin İlişkisi” adlı çalışmasında, sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini ve eğitim teknolojisi standartları arasındaki ilişkiyi çeşitli değişkenler açısından incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma ilişkisel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgulara bağlı olarak; uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programına kayıtlı sınıf öğretmenlerinin, yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve eğitim teknolojisi standartları ile ilgili öz yeterlikleri pozitif yönlü yüksek düzeyli ilişki olarak belirlenmiştir. Uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programına kayıtlı sınıf öğretmenlerinin, yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile eğitim teknolojileri standartları öz yeterlikleri arasındaki ilişki pozitif yönlü, orta düzeyli ve anlamlı bir ilişki olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programına kayıtlı sınıf öğretmenlerinin ayrıca Eğitim teknolojisi standartları öz yeterliklerinde cinsiyete göre farklılık anlamlı değildir. Ancak cinsiyet değişkeni yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasında farklılık anlamlıdır.

Köğçe, Özpınar, Mandacı Şahin, Aydoğan Yenmez (2014) “Öğretim Elemanlarının 21. Yüzyıl Öğrenen Standartları ve Yaşam Boyu Öğrenmeye İlişkin Görüşleri” adlı çalışmalarında, öğretim elemanlarının 21. Yüzyıl Öğrenen Standartları ve yaşam boyu öğrenmeye ilişkin görüşlerinin ele almayı amaçlamışlardır. Araştırmanın modeli betimsel tarama modelidir. Araştırmanın bulguları; öğretim elemanlarının yaşam boyu öğrenme konusunda olumlu görüş ve güçlü bir duyarlılığa sahip olduklarını göstermektedir. Ancak 21. Yüzyıl

Öğrenen Standartlarıyla ilgili tema ve alt temalar hakkında bilgi düzeylerinin yetersiz olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Poyraz (2014) “Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme profilleri ile kurumları tarafından desteklenme algıları arasındaki ilişki” adlı araştırmasında; ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme profillerinin araştırılması ve öğretmenlerin okulları tarafından desteklenme algılarının belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırma ilişkisel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Bu araştırma, öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin pozitif yönlü eğilimleri barındırdığını ortaya çıkarmıştır. Araştırmanın bulguları arasında öğretmenlerin, kurumları tarafından desteklenme algıları ile yaşam boyu öğrenme profilleri arasında merak, bilgiye ulaşma ve bilgi okuryazarlığı ve kendini yönlendirme ve denetleme ile pozitif yönde anlamlı ilişki sergilediklerini yer almaktadır.

Ayra ve Kösterelioğlu (2015), “Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Mesleki Öz Yeterlik Algıları ile İlişkisi” adlı çalışmasında araştırmacılar öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile mesleki öz yeterlik algıları ve bu değişkenler arasında ilişkinin belirleme amacını gütmüşlerdir. Araştırma modeli ilişkisel tarama modelindedir. Araştırmada elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin mesleki öz yeterlik ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasında pozitif ilişki söz konusudur. Ancak ilişkinin düzeyi düşüktür ($r=0.28$). Bulgulara göre öğretmenlerin puan ortalamaları; yaşam boyu öğrenme eğilimleri ($X=4.86$) ve mesleki öz yeterlik algıları ($X=6.83$) iyi düzeyde olduğu saptanmıştır.

Yaman ve Yazar (2015), “Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin İncelenmesi” adlı çalışmalarında öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırma, betimsel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre; öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri cinsiyete ve mezun oldukları yükseköğretim programına göre değişmediği belirlenmiştir. Ancak öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri öğrenim düzeylerine, alanlarına ve mesleki kıdemlerine göre farklılaştığı görülmektedir.

Ayaz ve Ünal (2016), “Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi” adlı çalışmalarında öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini bazı değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın modeli tarama modelidir. Araştırma sonuçları incelendiğinde; öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimi düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri; bransa, öğrenim durumuna, mesleki çalışmalara katılma durumuna göre anlamlı farklılaşma gösterdiği belirlenmiştir. Cinsiyete göre ise öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri anlamlı farklılık göstermediği görülmüştür.

Doğan ve Kavtelek (2015) “Hayat Boyu Öğrenme Kurum Yöneticilerinin Hayat Boyu Öğrenmeye İlişkin Algıları” adlı çalışmasında, hayat boyu öğrenme kurum yöneticilerinin bazı değişkenlere göre hayat boyu öğrenmeye ilişkin algılarını değerlendirmeyi amaçlamıştır. Araştırmanın sonuçları ele alındığında; hayat boyu öğrenme kurum yöneticilerinin hayat boyu öğrenmeye ilişkin algıları yüksek düzeyde pozitif olduğu belirlenmiştir. Hayat boyu öğrenme kurum yöneticilerinin hayat boyu öğrenmeye ilişkin algıları bazı demografik değişkenlere göre ele alındığında ise; yaş, görev bölgesi ve görev yapılan kurum değişkenlerine göre anlamlı farklılıklar göstermiştir. Ancak, cinsiyet değişkeni açısından ise anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Sonuç olarak, hayat boyu öğrenme kurum yöneticilerinin hayat boyu öğrenmeye ilişkin algılarının olumlu olduğu ve bu potansiyellerinin hayat boyu öğrenmenin gelişimine katkı sağlayacak etken olduğu söylenebilir.

2.3.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Bu başlık altında yaşam boyu öğrenmeyi konu alan yurt dışında yapılmış bazı araştırmalar ele alınacaktır.

De La Harpe ve Radloff (2000) “Informed teachers and learners: The importance of assessing the characteristics needed for lifelong learning” adlı çalışmalarında öğretmen ve öğrencilerin yaşam boyu öğrenme süreçlerini ilgilendiren gerekli öğrenme karakterlerini ve öğretme süreçlerinin ilişkisini incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırma sonucunda bireyin yaşam boyu öğrenme

karacterinin gelişmesi için yaşam boyu öğrenme süreçlerinin eğitim programlarının parçası olması gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Litzinger, Wise, Lee, Simpson ve Joshi (2001) “Assessing readiness for lifelong learning”adlı çalışmalarında, yaşam boyu öğrenme sürecinde hazır bulunuşluk düzeylerinin etkisinin belirlenmesini amaçlamıştır. Bu amacı gerçekleştirmek için öğrencilerin öz düzenlemeli öğrenme sürecine katılım yeteneği ve ders öncesi hazırlıkların yaşam boyu öğrenme süreci üzerindeki etkisini belirlemeye odaklanmışlardır. Ayrıca öğrencilerin akademik performans ve öz düzenlemeli öğrenmeye hazır bulunuşluk düzeyleri karşılaştırılmak üzere ele alınmıştır. Araştırma sonuçları öğrencilerin öz düzenlemeli öğrenme süreçleri akademik performansları arasında pozitif yönlü etkileşim olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin öz düzenlemeli öğrenmeye hazır bulunuşluk ölçeği puanları arasında fark ($p<.05$) düzeyinde anlamlıdır.

Toomey, Chapman, Gaff, McGlip, Walsh, Warren ve Williams (2005) “Lifelong Learning and the Assessment and Evaluation Practices in Some Australian Faculties of Education” adlı çalışmalarında öğretim üyelerinin yaşam boyu öğrenmeye ilişkin algılarını ortaya çıkarma ve yaşam boyu öğrenmeye verdikleri önemi belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırma Avusturalya Hayat Boyu Öğrenme Merkezi himayesinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular; öğretim üyelerinin yaşam boyu öğrenmeye ilişkin bilgi düzeylerinin yeterli olduğunu göstermektedir. Operasyonel uygulamalarda ise yeterlilik düzeylerinin düşük olduğu belirlenmiştir. Eğitim ve öğretim programlarında yenilikçi yaşam boyu öğrenme felsefesinin benimsenmesi gerektiğini vurgulamalarına rağmen uygulamalarında yer vermedikleri bulgusuna ulaşılmıştır.

Hart (2006), “Using e-learning to help students develop lifelong learning skills” araştırma öğrencilerin yaşam boyu öğrenmeye nasıl daha iyi hazırlanabileceği ve bunun için gerekli koşulları araştırmaya odaklanmıştır. Bu çalışma Güney Alberta Teknoloji Enstitüsünün Sağlık ve Kamu Güvenliği Bölümü himayesinde ve desteğinde gerçekleştirilmiştir. Çalışma kendi kendine öğrenmeye yönelik faaliyet, strateji ve etkinlikleri destekleyen öğrenme teknolojilerine ilişkin öğretim üyelerinin algılarını araştırmayı amaçlamaktadır.

Araştırmada elde edilen bulgular; öğrencilerin kendi kendine öğrenme becerileri, öğrencilerin öğretim stratejilerine ve teknoloji kullanma düzeylerine bağlı olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bulguya bağlı olarak, öğretim stratejileri ve öğrenme teknolojileri öğrencilerin kendine yön verme becerilerini etkileyen önemli faktör olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Loads (2007) “Effective Learning Advisers’ perceptions of their role in supporting lifelong learning” adlı çalışmasında yükseköğrenim kurumlarındaki öğretim üyesi etkili öğrenme danışmanlarının hayat boyu öğrenme konusundaki rollerini nasıl algıladıklarını belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmada veriler, nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanarak elde edilmiştir. Araştırma bulguları; yükseköğrenim kurumlarındaki öğretim üyesi etkili öğrenme danışmanlarının yaşam boyu öğrenme becerilerini, çalıştıkları kurum atmosferi, öğretim üyelerinin sosyal çevreleri tarafından etkilendiklerini göstermektedir. Ayrıca yükseköğrenim kurumlarındaki öğretim üyesi etkili öğrenme danışmanlarının doğrudan etkileşim yoluyla gerçekleştirdikleri etkileşimlerin yaşam boyu öğrenme becerilerini daha etkin geliştirdiği belirlenmiştir. Yaşam boyu öğrenme başarısı bireyin gelişiminde destekleyicisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Albasheer, Khasawneh, Abu Nabah, ve Hailat, (2008) “Perceptions of student teachers towards the effectiveness of co-operating teachers, school principals and university supervisors participating in the teacher education program in Jordan” adlı araştırmada Hashemite Üniversitesi'nde öğretmen yetiştirme programına katılan üniversite denetçilerinin, okul müdürlerinin ve öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme etkinlikleri konusunda algılarını belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın sonuçları arasında, katılımcıların üniversite süpervizörlerinin ve ortak çalışan öğretmenlerin etkinliği yaşam boyu öğrenme sürecinde olumlu ve yüksek düzeyde anlamlı etki belirlenirken, okul müdürlerinin etkinliğine ilişkin orta düzeyde anlamlı ilişki gösterdiği belirlenmiştir. Ayrıca, öğrenci öğretmenlerinin cinsiyet ve not ortalamasına göre algılamalarında anlamlı farklılıklar bulunmamıştır.

Hunde ve Tacconi (2014) “Teacher Educators’ Practices from the View of Building Lifelong Learning Capabilities in Student Teachers” adlı çalışmada

öğretmen adaylarının eğitiminde görevli öğretim üyelerinin yaşam boyu öğrenme yeteneklerinin gelişimini ve yaşam boyu öğrenme sürecine ilişkin algılarını, deneyimlerini ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Araştırma nitel bir çalışmadır. Araştırma 12 öğretim üyesi ve 14 öğretmenle görüşme yapılandırılmıştır. Görüşme süreci değerlendirilme süreci için tematik alanlar belirlenmiş ve kategoriler oluşturulmuştur. Araştırma sonucunda yaşam boyu öğrenme becerilerinin gelişmesinde öğretmen adaylarının yetiştirilmesinde plan ve programların geliştirilmesi ve uygulanmasıyla gelişebileceği belirlenmiştir.

Mitkovska ve Hristovska (2011) “Contemporary teacher and core competences for lifelong learning” adlı çalışmada öğretim açısından Eğitim Fakültesi dördüncü sınıf öğrencilerinin, aday öğretmenlerin, anaokulu öğretmenlerinin öğretmenlerin yeterlilikleri, akademik yeterlilikleri bağlamında yaşam boyu öğrenme yeterlilikleri ve mesleki gelişimleri hakkındaki algılarını ortaya koymayı amaçlamıştır. Bu amaçla yaşam boyu öğrenme için gerekli olan sekiz önemli yetkinlik bağlamında veriler toplanmıştır. Araştırma sonucunda aday öğretmenlerin; üst-bilişsel beceriler, özgüven, problem çözme, güncel bilgi ve iletişim teknolojileri, bilgi, matematik ve dil bilim okuryazarlık uygulamaları ve deneysel araştırma beceri yeterlilikleri öne çıkan yaşam boyu öğrenme yetenekleri olarak belirlenmiştir.

3. YÖNTEM

Bu bölümde; araştırma modeli, evren ve örneklem, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve verilerin analizinde kullanılan istatistikler açıklanmıştır.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, Ortaöğretim Öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelendiği tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Tarama modelleri, geçmişte veya halen var olan bir durumu içinde bulunduğu biçimde betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Betimsel modelde, araştırmaya konu olan birey, nesne ya da olay, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılmaktadır (Karasar, 1995).

3.2. Evren Ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, 2016-2017 eğitim öğretim yılında Zonguldak İli Ereğli ilçesinde ortaöğretim kurumlarında görev yapan N=221 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırma belirlenen bu evren üzerinde yürütülmüş olup, örneklem alma yoluna gidilmemiştir.

İstatiksel analizler N=180 ölçek üzerinden gerçekleştirilmiştir evren üzerinden yürütülmüş ve örneklem seçimine gidilmemiştir. Araştırmaya katılan, örneklemde yer alan ortaöğretim öğretmenlerinin cinsiyete göre dağılımı Tablo 3.1’de gösterilmiştir.

Tablo 3.1: Araştırmaya Katılan Ortaöğretim Öğretmenlerinin Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	f	%
Kadın	95	52,8
Erkek	85	47,2
Toplam	180	100,0

Tablo 3.1 incelendiğinde, araştırmaya katılan toplam 180 öğretmenin % 52,8’i kadın, % 47,2’si erkek olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan ortaöğretim öğretmenlerinin branşlara göre dağılımı Tablo 3.2’de gösterilmiştir

Tablo 3.2: Araştırmaya Katılan Ortaöğretim Öğretmenlerinin Branşa Göre Dağılımı

Branş	f	%
Yabancı Dil	32	17,8
Fen Bilimleri	34	18,9
Matematik	29	16,1
Sosyal Bilimler	47	26,1
Düşünce Bilimleri	21	11,7
Kişisel Yetenek Alanı	17	9,4
Toplam	180	100,0

Tablo 3.2 incelendiğinde, araştırmaya katılan toplam 180 öğretmenin; % 17,8'i Yabancı dil, % 18,9'u Fen bilimleri, % 16,1'i Matematik, % 26,1'i Sosyal bilimler, % 11,7'si Düşünce bilimleri, % 9,4'ü Kişisel yetenek alanı branşında görev yaptığı görülmektedir.

Araştırmaya katılan ortaöğretim öğretmenlerinin mesleki kıdeme göre dağılımı Tablo 3.3'te gösterilmiştir.

Tablo 3.3: Araştırmaya Katılan Ortaöğretim Öğretmenlerinin Mesleki Kıdeme Göre Dağılımı

Mesleki kıdem	Frekans (f)	Yüzde (%)
1-5 yıl	22	12,2
6-10 yıl	18	10,0
11-15 yıl	25	13,9
16 yıl ve üstü	115	63,9
Toplam	180	100,0

Tablo 3.3 incelendiğinde, araştırmaya katılan toplam 180 öğretmenin; % 12,2'si 1-5 yıl, % 10,0'ı 6-10 yıl, % 13,9'u 11-15 yıl, % 63,9'u 16 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan ortaöğretim öğretmenlerinin mezuniyet durumuna göre dağılımı Tablo 3.4'te gösterilmiştir.

Tablo 3.4: Araştırmaya Katılan Ortaöğretim Öğretmenlerinin Mezuniyet Durumuna Göre Dağılımı

Mezuniyet durumu	f	%
Lisans	155	86,1
Yüksek Lisans	25	13,9
Toplam	180	100,0

Tablo 3.4 incelendiğinde, araştırmaya katılan toplam 180 öğretmenden; %, 86,1'i lisans, % 13,9 'u yüksek lisans mezunu oldukları görülmektedir.

Araştırmaya katılan ortaöğretim öğretmenlerinin görev yaptığı okula göre dağılımı Tablo 3.5'te gösterilmiştir.

Tablo 3.5: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Görev Yaptığı Okula Göre Dağılımı

Görev yapılan okul	f	%
Anadolu Lisesi	153	85,0
Fen Lisesi	27	15,0
Toplam	180	100,0

Tablo 3.5 incelendiğinde, gibi araştırmaya katılan toplam 180 öğretmenden; % 85,0'ı Anadolu lisesi, % 15,0'ı Fen lisesinde görev yaptıkları görülmektedir.

Araştırmaya katılan ortaöğretim öğretmenlerinin lisansüstü eğitim yapma isteğine göre dağılımı Tablo 3.6'da gösterilmiştir.

Tablo 3.6: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Lisansüstü Eğitim Yapma İsteğine Göre Dağılımı

Lisansüstü eğitim yapma isteği	f	%
Evet	80	44,4
Hayır	100	55,6
Toplam	180	100,0

Tablo 3.6 incelendiğinde, araştırmaya katılan toplam 180 öğretmenden; % 44,4'ü lisansüstü eğitim yapmayı istemekte, %55,6'sı öğretmenin ise lisansüstü eğitim yapmayı istemedikleri görülmektedir.

Araştırmaya katılan ortaöğretim öğretmenlerinin kişisel ve mesleki gelişim ile ilgili kurs, seminer, sempozyum gibi çalışmalara katılma isteğine göre dağılımı Tablo 3.7'de gösterilmiştir.

Tablo 3.7: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Kişisel Ve Mesleki Gelişim İle İlgili Kurs, Seminer, Sempozyum Gibi Çalışmalara Katılma İsteğine Göre Dağılımı

Kişisel ve mesleki gelişim ile ilgili kurslara katılma isteği	f	%
Evet	155	86,1
Hayır	11	6,1
Kararsızım	14	7,8
Toplam	180	100,0

Tablo 3.7 incelendiğinde, araştırmaya katılan toplam 180 ortaöğretim öğretmeninden; % 86,1'i kişisel ve mesleki gelişim ile ilgili kurs, seminer, sempozyum gibi çalışmalara katılmayı istemekte, % 6,1'i ise kişisel ve mesleki gelişim ile ilgili kurs, seminer, sempozyum gibi çalışmalara katılma isteğinin olmadığı, % 7,8'i ise kişisel ve mesleki gelişim ile ilgili kurs, seminer, sempozyum gibi çalışmalara katılma isteğinde kararsız olduğu görülmektedir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak, (Coşkun, 2009) tarafından geliştirilen “Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri” ölçeği kullanılmıştır. Ölçek altılı likert ölçeğidir. Araştırma evreninde yer alan Ortaöğretim Öğretmenlerinin tamamına (N=221) araştırmacı tarafından ölçek dağıtılmıştır. Bu aşama gönüllülük esasına dayalı olarak yürütülmüştür.

Ölçek iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm Ortaöğretim Öğretmenlerinin kişisel bilgilerine dair sorulardan, ikinci bölüm ise, Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri ölçeğinde; Motivasyon, Sebat, Öğrenme Düzeyinde Yoksunluk ve Merak Yoksunluğu alt boyutlarından oluşmaktadır. Toplamda ölçek yirmi yedi maddeden oluşmaktadır. Ortaöğretim Öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları aşağıda belirtilen değerlere göre yorumlanmıştır.

- Hiç uymuyor (1.00 – 1.83),
- Kısmen uymuyor (1.84 – 2.66),
- Çok az uymuyor (2.67 – 3.49),
- Çok az uyuyor (3.50 – 4.32),
- Kısmen uyuyor (4.33 – 5.15),
- Çok uyuyor (5.16 – 6.00)

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmaya katılan Ortaöğretim Öğretmenlerinin demografik bilgilerini belirlemek için kullanılmıştır. Kişisel bilgi formu öğretmenlerden cinsiyet, branş, mesleki kıdem, mezuniyet durumu, okul türü, Lisansüstü eğitim yapma isteği ve kişisel ve mesleki gelişim ile ilgili kurs, seminer, sempozyum vb. katılma isteklerini belirlemeye yönelik 7 sorudan oluşmaktadır (Ek-3).

3.3.2. Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği

Araştırmada kullanılan ölçek, Coşkun (2009) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları 600 pilot ve 1500 asıl uygulama olmak üzere 2100 kişilik bir örneklem üzerinde gerçekleştirilmiştir. Ölçek, "Çok uyuyor, kısmen uyuyor, çok az uyuyor, çok az uymuyor, kısmen uymuyor, hiç uymuyor" şeklinde 6'lı likert tipindedir ve 27 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach alpha güvenirlik katsayısı 0.91 olarak bulunmuştur. Ölçek 4 alt boyuttan oluşmaktadır. 1, 2, 3, 4, 5, 6. maddeler motivasyon alt boyutunu, 7, 8, 9, 10, 11, 12. maddeler ise sebat alt boyutunu, 13, 14, 15, 16, 17, 18. maddeler öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk alt boyutunu ve 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27. maddeler merak yoksunluğu alt boyutunu oluşturmaktadır.

Yapılan bu araştırmada ise ölçeğin Cronbach alpha güvenirlik katsayısı .91 olarak hesaplanmıştır. Alt boyutlar için ise motivasyon alt boyutu .86 sebat alt boyutu .88 öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk alt boyutu .84 ve merak yoksunluğu alt boyutu için .88 olarak bulunmuştur.

3.4. Verilerin Analizi

Evrende yer alan öğretmenlere veri toplama araçları dağıtılmış olup gönüllülük esasına göre araştırmaya katılan öğretmenden veriler toplanmıştır. Araştırmada kullanılan ölçme aracı 180 öğretmene uygulanmıştır ve elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Veri toplama aracı ile elde edilen verilerin istatistiksel analizinde SPSS programı kullanılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerden toplanan ölçekler, araştırmacı tarafından incelenmiştir. Yapılan bu inceleme sonucunda bu ölçeklerden 180 in yönergelere uygun bir biçimde eksiksiz olarak doldurulduğu görülmüştür.

Ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerine ve alt boyutların bağımsız değişkenlere göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek için öncelikle elde edilen verilerin normal dağılıma uygun olup olmadığı incelenmiştir. Bu kapsamda ölçek maddelerinin ve ölçek maddelerinin oluşturduğu alt boyutlara ilişkin Kolmogorov-Smirnov normallik test sonuçları incelenmiştir. Ölçek maddelerine ilişkin Kolmogorov-Smirnov test sonuçları tablo 3.8’de, ölçek maddelerinin oluşturduğu alt boyutlara ilişkin Kolmogorov-Smirnov normallik test sonuçları ise tablo 3.9’da verilmiştir.

Tablo 3.8: Ölçek maddelerine ilişkin Kolmogorov-Smirnov test sonuçları

Ölçek maddeleri	Z puanı	Sd	p	Test maddeleri	Z puanı	Sd	p
M1	,35	180	,00	M15	,40	180	,00
M2	,43		,00	M16	,40		,00
M3	,33		,00	M17	,36		,00
M4	,38		,00	M18	,37		,00
M5	,26		,00	M19	,32		,00
M6	,31		,00	M20	,22		,00
M7	,31		,00	M21	,28		,00
M8	,29		,00	M22	,29		,00
M9	,27		,00	M23	,37		,00
M10	,30		,00	M24	,38		,00
M11	,27		,00	M25	,22		,00
M12	,28		,00	M26	,22		,00
M13	,27		,00	M27	,32		,00
M14	,36		,00				

Tablo 3.8’de görüldüğü gibi ölçek maddelerine ilişkin Kolmogorov-Smirnov test sonuçlarına göre maddelerin normal bir dağılım göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 3.9: Ölçek maddelerinin oluşturduğu alt boyutlara ilişkin Kolmogorov-Smirnov normallik test sonuçları

Yaşam Boyu Öğrenme ve alt boyutları	Z puanı	Sd	p
Motivasyon	2,32	180	,00
Sebat	1,36		,05
Öğrenme Düzeyinde Yoksunluk	2,60		,00
Merak Yoksunluğu	1,76		,00
Yaşam boyu (Genel)	1,31		,07

Tablo 3.9 incelendiğinde, ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve bu eğilimleri oluşturan alt boyutlara ilişkin Kolmogorov-Smirnov test sonuçlarına göre ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve bu eğilimleri oluşturan alt boyutların normal bir dağılım göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bakımdan ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini bağımsız değişkenler açısından karşılaştırmak için non-parametrik testlerden Mann Whitney U Testi ve Kruskal Wallis H-Testi kullanılmıştır. Karşılaştırmalar sonrasında anlamlı bir fark çıkması sonucunda farkın kaynağı tespit edilmiştir.

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde alt problemlere yönelik gerçekleştirilen analizler sonucunda elde edilen bulgulara ve bu bulgular doğrultusunda yapılan yorumlara yer verilmektedir.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın birinci alt problemi olan “Ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ne düzeydedir?” şeklinde ifade edilmiştir. Bu probleme bağlı olarak elde edilen bulgular Tablo 4.1 de verilmiştir.

Tablo 4.1: Yaşam boyu öğrenme eğilimlerine ve alt boyutlarına ilişkin betimsel istatistikler

Alt boyutlar	N	\bar{X}	ss
Motivasyon	180	5,42	,61
Sebat	180	4,94	,77
Öğrenme Düzeyinde Yoksunluk	180	2,06	1,16
Merak Yoksunluğu	180	2,28	1,12
Yaşam boyu Öğrenme (Genel)	180	4,92	,64

Tablo 4.1. incelendiğinde, ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ortalamalarının “kısmen uyuyor” aralığında olduğu görülmektedir. Yaşam boyu öğrenme eğilimlerini oluşturan alt boyutlar incelendiğinde ise, motivasyon alt boyutu için “çok uyuyor”; sebat alt boyutu için “kısmen uyuyor”; öğrenme düzeyinde yoksunluk ve merak yoksunluğu alt boyutlarında ise “kısmen uymuyor” aralığında olduğu sonucu bulunmuştur.

Ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeğinde motivasyon alt boyutu maddelerine verdikleri cevapların frekans dağılımı Tablo 4.2.’de gösterilmiştir.

Tablo 4.2: Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeğinde motivasyon alt boyutuna verdikleri cevapların dağılımı

Maddeler	Hiç Uymuyor		Kısmen Uymuyor		Çok az Uymuyor		Çok az Uyuyor		Kısmen Uyuyor		Çok Uyuyor		\bar{X}	ss
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Madde1	0	0	4	2,2	2	1,1	2	1,1	61	33,7	111	61,7	5,52	,78
Madde2	0	0	3	1,7	1	,6	2	1,1	39	21,5	135	75,0	5,68	,69
Madde3	0	0	2	1,1	5	2,8	8	4,4	63	34,8	102	56,7	5,44	,80
Madde4	0	0	2	1,1	3	1,7	5	2,8	53	29,3	117	65,0	5,56	,73
Madde5	0	0	4	2,2	6	3,3	14	7,7	72	40,0	84	46,4	5,25	,90
Madde6	0	0	3	1,7	5	2,8	18	9,9	100	55,6	53	29,3	5,09	,81
												\bar{X}	5,42	,61

Tablo 4.2. incelendiğinde, ortaöğretim öğretmenlerinin motivasyon alt boyutunda genel olarak yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin ($\bar{X}=5,42$) değeri ile “çok uyuyor” aralığında olduğu görülmektedir. Motivasyon boyutunda en yüksek eğilim ikinci madde olan “Kişisel gelişimimi sağlayacağıma inanırsam her türlü bilgiyi kolaylıkla öğrenebilirim.” maddesinde ($\bar{X}=5,68$) görülürken, en düşük eğilim altıncı madde olan “Yeni bilgi ve beceriler öğrenme konusunda arkadaşlarıma göre daha istekliyim.” maddesinde ($\bar{X}=5,09$) olduğu sonucu bulunmuştur.

Ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeği sebat alt boyutu maddelerine verdikleri cevapların dağılımı Tablo 4.3’te gösterilmiştir.

Tablo 4.3: Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeğinde sebat alt boyutuna verdikleri cevapların dağılımı.

Maddeler	Hiç Uymuyor		Kısmen Uymuyor		Çok az Uymuyor		Çok az Uyuyor		Kısmen Uyuyor		Çok Uyuyor		\bar{X}	ss
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Madde7	2	101	8	4,4	6	3,3	28	15,5	89	49,4	47	26,0	4,86	1,05
Madde8	2	1,1	5	2,8	7	3,9	34	18,8	84	46,7	48	26,5	4,87	1,01
Madde9	5	2,8	7	3,9	7	3,9	40	22,2	77	42,5	44	24,3	4,71	1,16
Madde10	0	0	6	3,3	5	2,8	14	7,7	86	47,8	69	38,1	5,15	,92
Madde11	5	2,8	7	3,9	3	1,7	35	19,5	77	42,5	53	29,3	4,84	1,15
Madde12	2	1,1	3	1,7	8	4,4	10	5,5	74	41,1	83	45,9	5,22	,99
												\bar{X}	4,94	,77

Tablo 4.3 incelendiğinde, ortaöğretim öğretmenlerinin sebat alt boyutunda genel olarak yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin ($\bar{X}=4,94$) değeri ile “kısmen uyuyor” aralığında olduğu görülmektedir. Sebat boyutunda “kısmen uyuyor” aralığında en yüksek eğilim “Öğrendiğim konu zor ve karmaşık olsa da onu en iyi

biçimde öğrenmek için çabalarım.” maddesinde ($\bar{X}=5,22$) görülürken, en düşük eğilim “Yeni bilgi ve beceriler öğrenebilmek için özel harcamalarımın pay ayırıyorum.” maddesinde ($\bar{X}=4,71$) eğilimin “kısmen uyuyor” aralığında olduğu sonucu bulunmuştur.

Ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeğinde Öğrenmeyi Düzenlemede Yoksunluk alt boyutu maddelerine verdikleri cevapların frekans dağılımı Tablo 4.4’te gösterilmiştir.

Tablo 4.4: Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeğinde öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk alt boyutuna verdikleri cevapların dağılımı

Maddeler	Hiç Uymuyor		Kısmen Uymuyor		Çok az Uymuyor		Çok az Uyuyor		Kısmen Uyuyor		Çok Uyuyor		\bar{X}	ss	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
Madde13	81	44,8	16	8,9	12	6,6	25	13,8	20	11,0	26	14,4	2,80	1,93	
Madde14	7	4,4	24	13,3	12	6,6	13	7,2	16	8,8	108	59,7	2,18	1,68	
Madde15	4	2,2	14	7,7	11	6,1	10	5,5	18	9,9	123	68,0	1,84	1,45	
Madde16	4	2,2	8	4,4	11	6,1	10	5,5	22	12,2	125	69,4	1,70	1,29	
Madde17	7	3,9	12	6,6	15	8,3	11	6,1	22	12,2	113	62,4	1,97	1,50	
Madde18	3	1,7	11	6,1	15	8,3	19	10,5	20	11,1	112	62,2	1,89	1,37	
													\bar{X}	2,06	1,16

Tablo 4.4. incelendiğinde, ortaöğretim öğretmenlerinin öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk alt boyutunda genel olarak yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin ($\bar{X}=2,06$) değeri ile “çok az uymuyor” aralığında olduğu görülmektedir. Öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk boyutunda “hiç uymuyor” aralığında en yüksek eğilim “Mesleğimle ilgili olmayan konularda yeni bilgi ve beceriler kazanmanın bana yararı olacağına inanmam.” maddesinde ($\bar{X}=2,80$) görülürken, en düşük eğilim “Zorunlu hâller dışında mesleğimle ilgili bilgi kaynaklarını kullanmam.” maddesinde ($\bar{X}=1,70$) eğilimin “hiç uymuyor” aralığında olduğu sonucu bulunmuştur.

Ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeğinde Merak Yoksunluğu alt boyutu maddelerine verdikleri cevapların frekans dağılımı Tablo 4.5’te gösterilmiştir.

Tablo 4.5: Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeğinde merak yoksunluğu alt boyutuna verdikleri cevapların dağılımı

Maddeler	Hiç Uymuyor		Kısmen Uymuyor		Çok az Uymuyor		Çok az Uyuyor		Kısmen Uyuyor		Çok Uyuyor		\bar{X}	ss
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Madde19	5	2,8	14	7,7	16	8,8	14	7,7	31	17,2	100	55,2	2,04	1,46
Madde20	4	2,2	31	17,1	32	17,7	26	14,4	52	28,9	35	19,3	2,91	1,46
Madde21	3	1,7	19	10,5	15	8,3	26	14,4	29	16,1	88	48,6	2,20	1,46
Madde22	5	2,8	17	9,4	19	10,5	15	8,3	32	17,8	92	50,8	2,18	1,51
Madde23	6	3,3	11	6,1	10	5,5	10	5,5	27	15,0	116	64,1	1,84	1,41
Madde24	7	3,9	11	6,1	10	5,5	8	4,4	24	13,3	120	66,3	1,85	1,47
Madde25	8	4,4	27	15,0	26	14,4	19	10,5	42	23,2	58	32	2,71	1,61
Madde26	8	4,4	29	16,0	23	12,7	18	10,0	37	20,4	65	35,9	2,66	1,64
Madde27	6	3,3	18	9,9	17	9,4	11	6,1	28	15,5	100	55,2	2,15	1,58
												\bar{X}	2,28	1,12

Tablo 4.5 incelendiğinde, ortaöğretim öğretmenlerinin merak yoksunluğu alt boyutunda genel olarak yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin ($\bar{X}=2,28$) değeri ile “kısmen uymuyor” aralığında olduğu görülmektedir. Merak yoksunluğu boyutunda “çok az uymuyor” aralığında en yüksek eğilim “Kişisel gelişimim için harcayacağım zamanı sevdiğilerimle birlikte geçirmeyi tercih ederim.” maddesinde ($\bar{X}=2,91$) görülürken, en düşük eğilim “Sadece merak ediyorum diye bir konuyu öğrenmek için vakit ayırmam.” maddesinde ($\bar{X}=1,84$) eğilimin “kısmen uymuyor” aralığında olduğu sonucu bulunmuştur.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın ikinci alt problemi olan “Ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde cinsiyete göre anlamlı farklılık var mıdır?” şeklinde ifade edilmiştir. Bu probleme bağlı olarak elde edilen bulgular Tablo 4.6’da verilmiştir.

Tablo 4.6: Cinsiyet değişkenine göre yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve alt boyutlarına ilişkin ölçek puanlarının Mann Whitney U Testi sonuçları

	Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Sebat	Kadın	95	87,64	8326,0	3766,0	,44
	Erkek	85	93,69	7964,0		
Öğrenmeyi düzenlemede Yoksunluk	Kadın	95	85,39	8112,0	3552,0	,16
	Erkek	85	96,21	8178,0		
Motivasyon Yoksunluğu	Kadın	95	86,59	8226,5	3666,5	,29
	Erkek	85	94,86	8063,5		
Motivasyon	Kadın	95	90,62	8608,5	4026,5	,98
	Erkek	85	90,37	7681,5		
Yaşam Boyu Öğrenme	Kadın	95	94,45	8973,0	3662,0	,28
	Erkek	85	86,08	7317,0		

Tablo 4.6 incelendiğinde, kadın ve erkek ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($U=3662,0$ $p>.05$). Ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini oluşturan alt boyutlar cinsiyet değişkeni açısından incelendiğinde ise sebat alt boyutu ($U=3766,0$ $p>.05$); öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk alt boyutu ($U=3552,0$ $p>.05$); merak yoksunluğu alt boyutu ($U=3666,5$ $p>.05$) ve motivasyon alt boyutu için ($U=4026,5$ $p>.05$) anlamlı bir fark olmadığı sonuçları bulunmuştur.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan “Ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde çalışma alanlarına (Yabancı Diller, Fen, Matematik, Sosyal Bilimler, Düşünce Bilimleri, Kişisel Yetenek) göre anlamlı farklılık var mıdır?” şeklinde ifade edilmiştir. Bu probleme bağlı olarak elde edilen bulgular yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve yaşam boyu öğrenmeyi oluşturan alt boyutlar için Tablo 4.7’ de verilmiştir.

Tablo 4.7: Çalışma alanı değişkenine göre yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve alt boyutlarına ilişkin ölçek puanlarının Kruskal Wallis H Testi sonuçları

Alt Boyutlar	Çalışma Alanları	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	p	Fark
Motivasyon	Yabancı Diller	32	99,59	5	2,207	,82	Yoktur
	Fen	34	85,66				
	Matematik	29	94,84				
	Sosyal Bilimler	47	90,21				
	Düşünce Bilimleri	21	81,33				
	Kişisel Yetenek	17	99,59				
Sebat	Yabancı Diller	32	90,95	5	1,457	,92	Yoktur
	Fen	34	98,54				
	Matematik	29	88,16				
	Sosyal Bilimler	47	85,19				
	Düşünce Bilimleri	21	89,12				
	Kişisel Yetenek	17	93,94				
Öğrenmeyi düzenlemede Yoksunluk	Yabancı Diller	32	86,47	5	1,869	,87	Yoktur
	Fen	34	89,03				
	Matematik	29	85,52				
	Sosyal Bilimler	47	89,68				
	Düşünce Bilimleri	21	97,98				
	Kişisel Yetenek	17	102,56				
Merak Yoksunluğu	Yabancı Diller	32	90,77	5	5,875	,32	Yoktur
	Fen	34	94,51				
	Matematik	29	94,19				
	Sosyal Bilimler	47	76,11				
	Düşünce Bilimleri	21	98,45				
	Kişisel Yetenek	17	105,65				
Yaşam Boyu Öğrenme (Genel)	Yabancı Diller	32	94,30	5	2,121	,83	Yoktur
	Fen	34	85,35				
	Matematik	29	91,38				
	Sosyal Bilimler	47	97,23				
	Düşünce Bilimleri	21	83,93				
	Kişisel Yetenek	17	81,65				

Tablo 4.7’ de görüldüğü gibi, ortaöğretim öğretmenlerinin çalıştığı alanlara göre yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($X^2_{(5)}=2,121$; $p>.05$). Yaşam boyu öğrenmeyi oluşturan alt boyutlar ortaöğretim öğretmenlerinin çalışma alanlarına göre karşılaştırıldığında; sebat alt boyutu ($X^2_{(5)}=1,457$; $p>.05$); öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk alt boyutu ($X^2_{(5)}=1,869$; $p>.05$), merak yoksunluğu alt boyutu ($X^2_{(5)}=5,875$; $p>.05$), ve motivasyon alt boyutu için anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($X^2_{(5)}=2,207$; $p>.05$).

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın dördüncü alt problemi olan “Ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde mesleki kıdemlerine göre anlamlı farklılık var

mıdır?” şeklinde ifade edilmiştir. Bu probleme bağlı olarak elde edilen bulgular Tablo 4.12’ de verilmiştir.

Tablo 4.8: Mesleki Kıdem değişkenine göre yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve alt boyutlarına ilişkin ölçek puanlarının Kruskal Wallis H Testi sonuçları

Alt Boyutlar	Mesleki kıdem	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	p	Anlamlı Fark
Motivasyon	1-5yıl	22	81,95	3	2,491	,48	Yoktur
	6-10 yıl	18	94,61				
	11-15 yıl	25	103,66				
	16 yılveüstü	115	88,63				
Sebat	1-5yıl	22	90,75	3	1,140	,77	Yoktur
	6-10 yıl	18	88,81				
	11-15 yıl	25	100,64				
	16 yılveüstü	115	88,51				
Öğrenmeyi düzenlemede Yoksunluk	1-5yıl	22	100,64	3	2,140	,54	Yoktur
	6-10 yıl	18	99,56				
	11-15 yıl	25	82,26				
	16 yılveüstü	115	88,93				
Merak Yoksunluğu	1-5yıl	22	89,52	3	2,210	,53	Yoktur
	6-10 yıl	18	74,19				
	11-15 yıl	25	88,82				
	16 yılveüstü	115	93,60				
Yaşam Boyu Öğrenme (Genel)	1-5yıl	22	89,27	3	2,098	,55	Yoktur
	6-10 yıl	18	100,56				
	11-15 yıl	25	100,38				
	16 yılveüstü	115	87,01				

Tablo 4.8’ de görüldüğü gibi, ortaöğretim öğretmenlerinin mesleki kıdemlerine göre yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($X^2_{(3)}=2,098$; $p>.05$). Yaşam boyu öğrenmeyi oluşturan alt boyutlar incelendiğinde; sebat alt boyutu ($X^2_{(3)}=1,140$; $p>.05$), öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk alt boyutu ($X^2_{(3)}=2,140$; $p>.05$), merak yoksunluğu alt boyutu ($X^2_{(3)}=2,210$; $p>.05$), ve motivasyon alt boyutu için anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($X^2_{(3)}=2,491$; $p>.05$).

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın beşinci alt problemi olan “Ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde mezun oldukları yükseköğretim kurumuna göre anlamlı farklılık var mıdır?” şeklinde ifade edilmiştir. Bu probleme bağlı olarak elde edilen bulgular Tablo 4.9’da verilmiştir.

Tablo 4.9: Mezuniyet durumu değişkenine göre yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve alt boyutlarına ilişkin ölçek puanlarının Mann Whitney U Testi sonuçları

Alt Boyutlar	Mezun Olunan Program	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Motivasyon	Lisans	155	87,60	13578,5	1488,5	,06
	Yüksek Lisans	25	108,46	2711,5		
Sebat	Lisans	155	88,25	13678,0	1588,0	,15
	Yüksek Lisans	25	104,48	2612,0		
Öğrenmeyi Düzenlemede Yoksunluk	Lisans	155	90,63	14048,0	1917,0	,93
	Yüksek Lisans	25	89,68	2242,0		
Merak Yoksunluğu	Lisans	155	91,86	14239,0	1726,0	,38
	Yüksek Lisans	25	82,04	2051,0		
Yaşam Boyu Öğrenme (Genel)	Lisans	155	89,15	13817,5	1727,5	,39
	Yüksek Lisans	25	98,90	2472,0		

Tablo 4.9 incelendiğinde, ortaöğretim öğretmenlerinin mezun oldukları programa göre yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($U=1727,5$ $p>.05$). Ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini oluşturan alt boyutlar mezuniyet durumu açısından karşılaştırıldığında, sebat alt boyutu ($U=1588,0$ $p>.05$); öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk alt boyutu ($U=1917,0$ $p>.05$); merak yoksunluğu alt boyutu ($U=1726,0$ $p>.05$) ve motivasyon alt boyutu için ($U=1488,5$ $p>.05$) anlamlı bir farklılık göstermediği sonuçları elde edilmiştir.

4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın altıncı alt problemi olan “Ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde görev yapılan okula göre anlamlı farklılık var mıdır?” şeklinde ifade edilmiştir. Bu probleme bağlı olarak elde edilen bulgular Tablo 4.10’da verilmiştir.

Tablo 4.10: Görev yapılan eğitim kademesi değişkenine göre yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve alt boyutlarına ilişkin ölçek puanlarının Mann Whitney U Testi sonuçları.

Alt Boyutlar	Okul Türü	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Motivasyon	Anadolu Lisesi	153	90,15	13793,0	2012,0	,83
	Fen Lisesi	27	92,48	2497,0		
Sebat	Anadolu Lisesi	153	88,21	13495,5	1714,5	,16
	Fen Lisesi	27	103,50	2794,5		
Öğrenmeyi düzenlemede Yoksunluk	Anadolu Lisesi	153	90,60	13861,5	2050,5	,95
	Fen Lisesi	27	83,94	2428,5		
Merak Yoksunluğu	Anadolu Lisesi	153	90,27	13812,0	2031,0	,89
	Fen Lisesi	27	91,78	2478,0		
Yaşam Boyu Öğrenme (Genel)	Anadolu Lisesi	153	90,63	13866,0	2046,0	,94
	Fen Lisesi	27	89,78	2424,0		

Tablo 4.10 incelendiğinde, ortaöğretim öğretmenlerinin görev yaptıkları eğitim kademesine göre yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($U=2046,0$ $p>.05$). Ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini oluşturan alt boyutlar ortaöğretim öğretmenlerinin görev yaptıkları eğitim kademesi açısından karşılaştırıldığında, sebat alt boyutu ($U=1714,5$ $p>.05$); öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk alt boyutu ($U=2050,5$ $p>.05$); merak yoksunluğu alt boyutu ($U=2031,0$ $p>.05$) ve motivasyon alt boyutu için ($U=2012,0$ $p>.05$) anlamlı bir farklılık göstermediği sonuçları bulunmuştur.

4.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın yedinci alt problemi olan “Ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde lisansüstü eğitim yapma isteklerine göre anlamlı farklılık var mıdır?” şeklinde ifade edilmiştir. Bu probleme bağlı olarak elde edilen bulgular Tablo 4.11’de verilmiştir.

Tablo 4.11: Lisansüstü eğitim yapma isteği değişkenine göre yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve alt boyutlarına ilişkin ölçek puanlarının Mann Whitney U Testi sonuçları.

Alt Boyutlar	Lisansüstü Eğitim yapma isteği	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Motivasyon	Evet	78	98,37	7672,50	3208,5	,04*
	Hayır	100	82,59	8258,50		
Sebat	Evet	78	97,46	7601,50	3279,5	,07
	Hayır	100	83,30	8329,50		
Öğrenmeyi düzenlemede Yoksunluk	Evet	78	83,40	6507,50	3426,5	,16
	Hayır	100	94,24	9423,50		
Merak Yoksunluğu	Evet	78	76,54	5970,50	2889,5	,00*
	Hayır	100	99,61	9960,50		
Yaşam Boyu Öğrenme (Genel)	Evet	78	103,61	8081,50	2799,5	,00*
	Hayır	100	78,50	7849,50		

* p<,05

Tablo 4.11' incelendiğinde, ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde lisansüstü eğitim yapma isteğine göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur (U=2799,5 p<.05). Araştırmaya katılan ortaöğretim öğretmenlerinin lisansüstü eğitim yapmak isteyenlerin sıra ortalaması, lisansüstü eğitim yapmak istemeyen ortaöğretim öğretmenlerinin sıra ortalamasından daha yüksektir. Yaşam boyu öğrenme eğilimlerini oluşturan alt boyutlar açısından bakıldığında, motivasyon alt boyutu için ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri lisansüstü eğitim yapma isteğine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir (U=3208,5 p<.05). Lisansüstü eğitim yapmak isteyen ortaöğretim öğretmenlerinin sıra ortalaması, lisansüstü eğitim yapmak istemeyen ortaöğretim öğretmenlerinin sıra ortalamasından daha yüksektir. Ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini oluşturan diğer alt boyutlar olan sebat alt boyutu (U=3279,5 p>.05); öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk alt boyutu (U=3426,5 p>.05) ve merak yoksunluğu alt boyutu için (U=2799,5 p>.05) lisansüstü eğitim yapma isteğine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

4.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın sekizinci alt problemi olan “Ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde kişisel ve mesleki gelişim ile ilgili kurs, seminer, sempozyum vb. katılma isteklerine göre anlamlı farklılık var mıdır?”

şeklinde ifade edilmiştir. Bu probleme bağlı olarak elde edilen bulgular Tablo 4.12’de verilmiştir.

Tablo 4.12: Mesleki kurs alma isteğinin değişkenine göre yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve alt boyutlarına ilişkin ölçek puanlarının Kruskal Wallis H Testi sonuçları

Alt Boyutlar	Mesleki Kurs Alma İsteği	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	p	Anlamlı Fark
Motivasyon	1.Evet	155	92,12	2	3,273	,20	Yoktur
	2.Hayır	11	97,68				
	3.Kararsızım	14	66,96				
Sebat	1.Evet	155	90,82	2	6,387	,04	*2-3.
	2.Hayır	11	118,05				
	3.Kararsızım	14	65,32				
Öğrenmeyi düzenlemede Yoksunluk	1.Evet	155	90,87	2	,090	,96	Yoktur
	2.Hayır	11	86,09				
	3.Kararsızım	14	89,86				
Merak Yoksunluğu	1.Evet	155	89,12	2	,812	,67	Yoktur
	2.Hayır	11	97,14				
	3.Kararsızım	14	100,57				
Yaşam Boyu Öğrenme (Genel)	1.Evet	155	91,86	2	1,433	,49	Yoktur
	2.Hayır	11	91,68				
	3.Kararsızım	14	74,50				

* p<,05

Tablo 4.12’ de görüldüğü gibi, ortaöğretim öğretmenlerinin mesleki kurs alma isteğine göre yaşam boyu öğrenme eğilimleri farklılaşmamaktadır ($X^2_{(2)}=1,433$; $p>,05$). Yaşam boyu öğrenmeyi oluşturan alt boyutlar incelendiğinde; sebat alt boyutu kişisel ve mesleki gelişim ile ilgili kurs, seminer, sempozyum gibi çalışmalara katılma isteğine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($X^2_{(2)}=6,387$; $p<,05$). Kişisel ve mesleki gelişim ile ilgili kurs, seminer, sempozyum gibi çalışmalara katılmak istemeyenlerin sıra ortalaması, kararsız kalan ortaöğretim öğretmenlerinin sıra ortalamasından daha yüksektir. Yaşam boyu öğrenmeyi oluşturan diğer boyutlar; öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk ($X^2_{(5)}=0,090$; $p>,05$), merak yoksunluğu ($X^2_{(2)}=0,812$; $p>,05$) ve motivasyon ise mesleki kurs alma isteğine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($X^2_{(2)}=3,273$; $p>,05$).

SONUÇ

Bu bölümde, araştırmadan elde edilen bulgulara ilişkin sonuçlar, tartışma ve bu sonuçlara yönelik önerilere yer verilmiştir

Araştırmanın Sonuçları

Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın birinci alt problemi “Ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ne düzeydedir?” şeklindedir. Elde edilen bulgular doğrultusunda ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin “kısmen uyuyor” aralığında olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeğinin motivasyon alt boyutunda “çok uyuyor” sebat, öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk ve merak yoksunluğu alt boyutlarının ortalamaları da ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin “kısmen uymuyor” aralığında olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmadan elde edilen bu sonuca göre, Ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme ile ilgili faaliyetlere katılma, kendilerini kişisel ve mesleki olarak geliştirme konusunda istekli oldukları, yaşam boyu öğrenmenin önemli boyutlarından biri olan motivasyonun öğretmenlerde yüksek düzeyde bulunduğu söylenebilir. Ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin “kısmen uyuyor” aralığında bulunduğu bu çalışmayı Demirel ve Akkoyunlu'nun (2010), Kılıç (2015), Yaman (2014), Ayra ve Kösterelioğlu (2015), Ayaz ve Ünal (2016), tarafından yapılan araştırmanın sonuçları desteklemektedir. Ayaz ve Ünal (2016) yaptıkları bir çalışmada öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilim düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Benzer bir sonuç, Yaman (2014) tarafından, öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini incelemek amacıyla yapılan çalışmada ortaya çıkmıştır. Araştırmanın birinci alt probleminden elde sonuçlar incelendiğinde, öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri yüksek düzeyde olduğu sonucu bulunduğu görülmektedir. Bu sonuçlar öğretmenlerin, kendilerini geliştirmek için farklı alanlarda yeni bilgi ve beceriler geliştirmek için çaba gösterdikleri, öncelikli hedeflerinden birisinin de sürekli yeni bilgi ve beceriler kazanmak olduğu ve kendilerine sürekli yeni bilgi ve beceriler öğrenmek için fırsat yaratma konusunda istekli oldukları söylenebilir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın ikinci alt problemi “Ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde cinsiyete göre anlamlı farklılık var mıdır?” şeklindedir. Elde edilen bulgular doğrultusunda kadın ve erkek ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin cinsiyete göre anlamlı bir farkın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini cinsiyet faktörünün etkilemediği görülmüştür.

Bu sonucu Şahin, Akbaşlı ve Yanpar Yelken(2010), Doğan ve Kavtelek (2015), Ayaz ve Ünal (2016), Yaman ve Yazar (2015)’ in gerçekleştirdikleri araştırma sonuçları desteklemektedir. Yaman ve Yazar (2015) Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi amacıyla yaptıkları çalışmada öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin belirlenmesinde cinsiyet faktörünün bir etkisinin bulunmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Araştırmada elde edilen bu sonuca göre, öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde cinsiyet faktörünün etkili olmaması, günümüz toplumunda kadın öğretmenlerin çalışma yaşamına aktif biçimde katılmaları ve akademik alanlarda kendilerini geliştirmek istemeleri, erkek öğretmenlerin de değişik alanlarda kendilerini daha fazla geliştirme ihtiyacı hissettikleri şeklinde düşünülebilir.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın üçüncü alt problemi “Ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde çalışma alanlarına (Yabancı Diller, Fen, Matematik, Sosyal Bilimler, Düşünce Bilimleri, Kişisel Yetenek) göre anlamlı farklılık var mıdır?” şeklindedir. Elde edilen bulgular doğrultusunda ortaöğretim öğretmenlerinin branşlarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri üzerinde etkisi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır..

Bu sonucu Arcagök ve Şahin (2014), Erdoğan (2014), Kılıç (2014), Özçiftçi (2014) gerçekleştirdikleri araştırmaların sonuçları desteklemektedir. Yapılan bu araştırmalarda, yaşam boyu öğrenmede branş ve bölümler arasında anlamlı bir fark olmadığını tespit etmişlerdir. Araştırmanın bu sonucuna göre, her branştaki ortaöğretim öğretmenlerinin yeni bilgi ve becerileri öğrenmeye karşı istekli oldukları, kişisel ve mesleki gelişimleri için çaba göstermeye eğilimli oldukları düşünülebilir.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın dördüncü alt problemi olan “Ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde mesleki kıdemlerine göre anlamlı farklılık var mıdır?” şeklindedir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde mesleki kıdemlerine göre anlamlı düzeyde bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Özçiftçi (2014), Doğan ve Kavtelek (2015) ve Ayaz (2016) tarafından yapılan araştırma sonuçları ile tutarlıdır.

Beşinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın beşinci alt problemi olan “Ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde mezun oldukları yükseköğretim kurumuna göre anlamlı farklılık var mıdır?” şeklindedir. Elde edilen bulgular doğrultusunda ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde mezun oldukları yükseköğretim kurumuna göre anlamlı bir farklılık olmadığı sonucu bulunmuştur.

Bu sonucu Yaman ve Yazar (2015) tarafından öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi adlı araştırma sonucu destekler niteliktedir, Araştırmada ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile mezun oldukları yükseköğretim kurumu arasında anlamlı düzeyde bir fark olmadığı görülmektedir. Ancak Arcagök ve Şahin (2014), Kılıç ve Tuncel (2014), Ayaz ve Ünal (2016) tarafından yapılan çalışma sonuçları yaşam boyu öğrenme üzerinde mesleki kıdemin etkili olduğunu, 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip olan öğretmenlerin diğerlerine göre yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin daha yüksek düzeyde olduğunu gösteren araştırma bulguları ile farklılık göstermektedir.

Altıncı Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın altıncı alt problemi “Ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde görev yapılan okula göre anlamlı farklılık var mıdır?” şeklindedir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde tüm boyutlarda görev yapılan okula göre anlamlı düzeyde bir farklılık olmadığı sonucu bulunmuştur. Buna göre ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri çalıştıkları okul türüne göre değişmemektedir. Akademik eğitim yapan Anadolu ve Fen liselerinde görev yapan öğretmenlerin sürekli kendilerini geliştirmek zorunda olmaları, bu okullarda görev yapan öğretmenlerin yaşam boyu öğrenmenin gerektirdiği nitelikleri geliştirmek ve bireysel öğrenmeler ile kurumsal öğrenmeler arasındaki bütünlüğü sağlaması açısından önemlidir. Bu bakımdan ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasında farklılık görülmediği düşünülmektedir.

Yedinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın yedinci alt problemi olan “Ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde lisansüstü eğitim yapma isteklerine göre anlamlı farklılık var mıdır?” şeklindedir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin tüm boyutlarda lisansüstü eğitim yapma isteğine göre anlamlı düzeyde bir farklılık bulunmuştur. Bu araştırma ile Diker Coşkun (2009) ve Erdoğan (2014) tarafından yapılan araştırmaları bu sonucu destekler nitelikte olup lisansüstü eğitim yapmak isteyen ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Sekizinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın sekizinci alt problemi olan “Ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde kişisel ve mesleki gelişim ile ilgili kurs, seminer, sempozyum vb. katılma isteklerine göre anlamlı farklılık var mıdır?” şeklindedir. Elde edilen bulgular doğrultusunda ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri sebat boyutunda kişisel ve mesleki gelişim ile ilgili kurs, seminer, sempozyum gibi çalışmalara katılma isteğine göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Araştırmaya katılan ortaöğretim öğretmenlerinin kişisel ve mesleki gelişim ile ilgili kurs, seminer, sempozyum gibi çalışmalara katılmak istemeyenlerin sıra ortalaması, kararsız kalan ortaöğretim öğretmenlerinin sıra ortalamasından daha yüksek olduğu, yaşam boyu öğrenme eğilimlerini oluşturan diğer boyutlar için kişisel ve mesleki

gelişim ile ilgili kurs, seminer, sempozyum gibi çalışmalara katılma isteğine göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucu bulunmuştur.

Öneriler

Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler

Araştırmanın sonuçlarına bağlı olarak öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin geliştirilmesine yönelik öneriler şöyledir;

1. Öğretmenlerin farklı dönemlerde yaşam boyu öğrenme eğilimleri belirlenebilir, bu doğrultuda öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme özelliklerinin geliştirilmesine dönük hizmet içi eğitimler yapılabilir.
2. Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme becerilerinin geliştirilmesi için sürekli öğrenme kaynaklarına ulaşması için imkânlar sunulmalıdır.
3. Öğretmenler lisansüstü eğitim almaları konusunda teşvik edilmeli ve bu konuda öğretmenlere imkân ve kolaylıklar sağlanmalıdır.
4. Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin eğitim politikalarına doğrudan yansıtılması ve uygulama örneklerinin artırılması sağlanmalıdır.

İleride Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler

Yapılacak yeni araştırmalar için öneriler şöyledir;

1. Farklı eğitim kademeleri ve farklı branşlardaki öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerindeki benzerlik ve farklılıkların nedenlerine yönelik araştırmalar yapılabilir.
2. Araştırma, daha büyük çalışma grupları üzerinde yapılarak, bu konuda daha genellenebilir sonuçlara ulaşılabilir.
3. Öğretmenlerin mezun oldukları eğitim düzeyleri arasındaki olası farklılıkları ortaya koymak için, lisans, yüksek lisans ve doktora mezunu öğretmenler arasında benzer bir araştırma yapılabilir.
4. Çeşitli ülkelerde görev yapan öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile ülkemizdeki öğretmenlerin yaşam boyu öğrenmeleri karşılaştırılarak incelenebilir.

KAYNAKÇA

- A Memorandum on Lifelong Learning (2000); http://arhiv.acs.si/dokumenti/Memorandum_on_Lifelong_Learning.pdf (Erişim Tarihi: 12.12.2017)
- Akbaş, Oktay ve Mehmet Soner Özdemiş (2002); Avrupa Birliğinde yaşam boyu öğrenme. *Milli Eğitim Dergisi*, 155(156), 112-126.
- Akkoyunlu, Buket (2008); Bilgi okuryazarlığı ve yaşam boyu öğrenme. In *8th International Educational Technology Conference (IETC2008)* (pp. 6-9).
- Akkuş, Nihat (2008); Yaşam boyu öğrenme becerilerinin göstergesi olarak 2006 PISA sonuçlarının Türkiye açısından değerlendirilmesi. *Unpublished master's thesis, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.*
- Aksoy, Mustafa (2008); Yaşam boyu öğrenme ve kariyer rehberliği ilkelerinin istihdam edilebilirliğe etkileri: Otel işletmeleri üzerine bir uygulama. *Gazi Üniversitesi: Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi. Ankara.*
- Albasheer, Akram, Samer Khasawneh, Abdallah Abu Nabah ve Salah Hailat (2008); Perceptions of student teachers towards the effectiveness of co-operating teachers, school principals and university supervisors participating in the teacher education program in Jordan. *International Journal of Lifelong Education*, 27(6), 693-705.
- Arcağök, Serdar ve şahin Çavuş (2014); Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme yeterlikleri düzeyinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Journal of Social Sciences/Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(16).
- Aspin, David N. ve Judith D. Chapman (2000); Lifelong learning: concepts and conceptions. *International Journal of Lifelong Education*, 19 (1), 2-19.
- Avrupa Komisyonu (2007); Key competences for lifelong learning european reference framework. *Education and Culture Dę: Lifelong Learning Programme.*
- Avrupa Komisyonu. (2006); European report on quality indicators of lifelong learning. Fifteen quality indicators. European Commission, Directorate General for Education and Culture, brussels, june 2006.
- Ayaz, Cihat (2016); "Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi" (Master's thesis, Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Ayhan, Serap (2005); Düñden bugüne yaşam boyu öğrenme. *Sayılan, Fevziye. Ve Yıldız, Ahmet (Yay. Haz.), "Yaşam boyu öğrenme: sempozyum bildirileri ve tartişmalar": I. Yaşam boyu öğrenme sempozyumu*, 9-10.
- Ayra, Mücahit ve İlker Kösterelioğlu (2015); Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin mesleki öz yeterlik algıları ile ilişkisi. *Education Sciences*, 9(5), 17-28.

- Bağcı, Erhan (2007); Avrupa birliği ülkelerinde yaşam boyu eğitim politikaları Almanya, Danimarka ve Türkiye üzerine karşılaştırmalı bir çalışma. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Halk Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara.*
- Bağcı, Erhan (2011); Avrupa Birliği'ne üyelik sürecinde Türkiye'de yaşam boyu eğitim politikaları. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 30(2).*
- Budak, Yusuf (2009); Yaşam boyu öğrenme ve ilköğretim programlarının hedeflemesi gereken insan tipi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 29(3).*
- Burns, George E. (2001); Toward a redefinition of formal and informal learning: Education and the Aboriginal people.
- Can, Tuncer (2011); Yaşam boyu öğrenme bağlamında yabancı dil olarak İngilizce ders kitaplarında strateji kullanımı. *Yayımlanmamış Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.*
- Candy, P. C. (2002); Lifelong learning and information literacy. White Paper presented for UNESCO.
- Celep, Cevat (2003); *Halk Eğitimi, Anı Yayıncılık, Ankara.*
- Clark, Terry (2005); Lifelong, Life-Wide or Life Sentence?. *Australian Journal of Adult Learning, 45(1), 47-62.*
- Commission of the European Communities (2000); A Memorandum on Lifelong Learning. Brussels. http://www.bologna-berlin2003.de/pdf/Memorandum_Eng.pdf (Erişim Tarihi: 10. 03.2018).
- Coşkun Diker, Yelkin (2009); “Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. ”Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim dalı. *Yayınlanmamış doktora tezi. Ankara*
- Coşkun, Yelkin Diker ve Melek Demirel (2012); Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 42(42).*
- Cresson, J Cresson ve J. Gary Dean (2000); Lifelong Learning and Adult Educators' Beliefs: Implications for Theory and Practice. *PAACE Journal of Lifelong Learning, 9, 87-98.*
- Çelebi, Mustafa (2006); Türkiye’de Anadili Eğitimi ve Yabancı Dil Öğretimi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1 (21), 285-307.* Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/erusosbilder/issue/23754/253119>
- Çetin, Barış (2008); Marmara Üniversitesi Sınıf Öğretmeni Adaylarının Bilgisayarla İlgili ÖzYeterlik Algılarının İncelenmesi. *D.Ü.Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 11. 101-11*

- De la Harpe, Barbara ve Alex Radloff (2000); Informed teachers and learners: The importance of assessing the characteristics needed for lifelong learning. *Studies in Continuing Education*, 22(2), 169-182.
- Delors, Jacques (1996); *Learning, the Treasure Within: Report to UNESCO of the International Commission on Education for the Twenty-first Century: Highlights*. Unesco Pub.
- Demiralay, Raziye ve Şirin Karadeniz (2008); İlköğretimde yaşam boyu öğrenme için bilgi okuryazarlığı becerilerinin geliştirilmesi. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 3(2), 89-119.
- Demirel, Melek (2009); İlköğretim programlarına yaşam boyu öğrenme becerileri açısından eleştirel bir bakış. *Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi*, 18, 1-3.
- Demirel, Melek ve Buket Akkoyunlu (2010); Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve bilgi okuryazarlığı özyeterlik algıları. 10 th. International Educational Technology Conference, Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul. *Proceedings Book*, 2, 1126-1133.
- Diker, Yelkin Coşkun (2009); Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Dinevski, Dejan ve Izidora Vesenjaj Dinevski (2004); The concepts of university lifelong learning provision in Europe. *Transition Studies Review*, 11(3), 227-235.
- Doğan, Soner ve Cahit Kavtelek (2015); Hayat boyu öğrenme kurum yöneticilerinin hayat boyu öğrenmeye ilişkin algıları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.
- Doğan, Soner ve Cahit Kavtelek (2015); Hayat Boyu Öğrenme Ölçeği (HBÖÖ): Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, DOI: 10.19171/uuefd.71784
- DPT (2001); Hayat boyu Eğitim veya Örgün Olmayan Eğitim ÖİK Raporu. http://www.eduser.com.tr/upload/dosya/34._dpt8.kalkinmaplanihayatbo.pdf (Erişim Tarihi: 10. 03.2018).
- DPT (2006); IX. kalkınma planı, eğitim özel ihtisas komisyonu raporu, Ankara.<http://www.kalkinma.gov.tr/Pages/content.aspx?List=0e61756a-b3f2-4261-8c0d-2350283f9855&ID=16&Source=http%3A%2F%2Fwww%2Ekalkinma%2Egov%2Etr%2FPages%2FOzelIhtisasKomisyonuRaporlar%2Easpx&ContentTypeId=0x010073418295019B8B429A88657B85E98E48>(Erişim Tarihi: 10. 03.2018).
- Duman, Ahmet (2003); “Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Programına Kayıtlı Olan Öğrencilerin Gündüsel Yönelimleri.” *Bilim Eğitim Toplum Dergisi*. <http://e-kutuphane.egitimsen.org.tr/pdf/589.pdf> (Erişim: 27.12.2017)

- Duman, Ahmet (2006); Yetişkinler Eğitimi, Ankara: Ütopya Yayınları.
- Erdamar, Gürcü (2011); Yaşam boyu öğrenme. eğitimde yeni yönelimler. *Ankara, Pegem Akademi Yayıncılık, 11, 217-237.*
- Erdoğan, Gür Duygu (2014); Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerine etki eden faktörler. Yayımlanmamış Doktora tezi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Ersoy, Ali ve Bülent Yılmaz (2009); Yaşam boyu öğrenme ve Türkiye’de halk kütüphaneleri. *Türk kütüphaneciliği, 23(4), 803-834.*
- Ersoy, Ali ve Bülent Yılmaz (2010); Yaşam boyu öğrenme ve halk kütüphaneleri: kuramsal bir yaklaşım. *A. Aydın. ve K. Ateş (Yay. Haz.) ‘Bilgi Okuryazarlığı’ndan ‘Yaşam Boyu Öğrenme’ye içinde, 48-73.*
- Faure, Edgar (1972); Learning to be: The world of education today and tomorrow.(report of the international commission on the development of education.). *Paris: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation.*
- Field, James (2001); “Lifelong Education”. *International Journal of Lifelong Education 20 (1/2): 3-15.*
- Figel, James (2007); Key competences for lifelong learning-European reference framework. *Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities. Retrieved May, 25, 2009.*
- file:///C:/Users/Casper/Downloads/Lifelong_Learning_and_Information_Literacy.pdf (Erişim Tarihi: 10. 03.2018).
- Gencil, İlke Evin (2013); Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme yeterliklerine yönelik algıları. *Eğitim ve Bilim, 38(170).*
- Geray, Cevat (2013); Halk eğitiminin güncel sorunları. *Yetişkin Eğitimi Kuramdan Uygulamaya içinde, 11-23.*
- Göksan, Turan Selçuk, Soner Uzundurukan ve Nilay S. Keskin (2009); Yaşam Boyu Öğrenme ve Avrupa Birliği’nin Yaşam Boyu Öğrenme Programları. 1. İnşaat Mühendisliği Eğitim Sempozyumu, 6-7 Kasım, Antalya. Retrieved Marc 19, 2011.
- Göksan, Turan Selçuk. (2005); Öğrenen toplumlara doğru Avrupa Birliği eğitim politikalarında yaşam boyu öğrenme. *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi, 5(1), 87-98.*
- Gulec, İsmail, Seda Celik ve Buket Demirhan (2012); Yaşam boyu öğrenme nedir? Kavram ve kapsamı üzerine bir değerlendirme. *Sakarya University Journal of Education, 2(3), 34-48.*
- Güneş, Firdevs (1996); *Yetişkin eğitimi (Halk eğitimi)*. Ocak yayınları.

- Günüç, Selim Odabaşı, Hatice Ferhan ve Abdullah Kuzu (2012); Yaşam Boyu Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 11(2).
- Hake, Sandra B. (2006); AB politikaları ve bilgi ekonomisi: yaşam boyu öğrenme için stratejik bir rol. *Fevziye Sayılan ve Ahmet Yıldız (Haz.). Yaşam boyu öğrenme içinde.*(ss. 15-30). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Hart, Rowena (2006); *Using e-learning to help students develop lifelong learning skills*. Master's thesis, Royal Roads University.
- Hunde, Adula Bekele ve Giuseppe Tacconi (2014); Teacher Educators' Practices from the View of Building Lifelong Learning Capabilities in Student Teachers. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 136, 496-500.
- Jarvis, Peter (2004); *Adult education and lifelong learning: Theory and practice*. Routledge.
- Karafilik, Adem (2007); *Öğrenmeyi öğren*. Ankara: Akro Akademi Yayınları.
- Karakuş, Cuma (2013); Meslek yüksek okulu öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme yeterlikleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 26-35.
- Karasar, Niyazi (1995); *Bilimsel araştırma yöntemi*. 7. Basım. Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd.
- Kaya, H. Eylem (2014); Yaşam boyu öğrenme ve Türkiye. Ankara University, *Journal of Faculty of Educational Sciences*, 47(1), 81-102.
- Kılıç, Hasan ve Zeynep Tuncel Ayvaz (2014); İlköğretim branş öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeyleri ve yaşam boyu öğrenme eğilimleri. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 4(7), 25-37.
- Kılıç, Hasan. (2015); İlköğretim branş öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeyleri ve yaşam boyu öğrenme eğilimleri (Denizli ili örneği) (Master's thesis, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Kıvrak, Ersin. (2007); Avrupa Birliği ve Türkiye'de yaşam boyu öğrenme politikaları ve istihdam ilişkisinin değerlendirilmesi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Knapper, Christopher and Cropley, Arthur J. (2000); *Lifelong learning in higher education*. Psychology Press.
- Koç, Gürcü (2005); Yaşam boyu öğrenme. Eğitimde Yeni Yönelimler,(Ed. Özcan, D.,) PegemA Yay., Ankara.
- Konokman, Gamze Yavuz ve Tuğba Yanpar Yelken (2014); Eğitim fakültesi öğretim elemanlarının yaşam boyu öğrenme yeterliklerine ilişkin algıları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(29-2).

- Köğce, Davut, Iknur Özpınar, Seher Şahin Mandacı ve Arzu Yenmez Aydoğan, (2014); Öğretim elemanlarının 21. yüzyıl öğrenen standartları ve yaşam boyu öğrenmeye ilişkin görüşleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 185-213.
- Kurt, İhsan. (2008); Yetişkin eğitimi. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Litzinger Thomas, John Wise, Sangha Lee, Timothy Simpson ve Sanjay Joshi (2001); Assessing readiness for lifelong learning. American Society for Engineering Education Annual Conference & Exposition, Albuquerque, NM
- Loads, Daphne (2007) ; Effective Learning Advisers' perceptions of their role in supporting lifelong learning. *Teaching in higher education*, 12(2), 235-245.
- MEB (2009); Hayat boyu öğrenme strateji belgesi. Erişim Tarihi:12.11.2017, <http://ecvet.ua.gov.tr/Uploads/f7699346-4182-4730-8282-a61938751493.pdf>
- MEB (2006); 17. Milli Eğitim Şurası. https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/29165619_17_sura.pdf. Erişim Tarihi:12.12.2017
- Meydan, Ali (2010); Öğrenmeyi öğrenme stratejilerinin öğrencilerin dördüncü sınıf “Yaşadığımız Yer” ünitesini öğrenmelerine ve kalıcılığa etkisi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (23), 149-157.
- Mitkovska, Jovanova Snezana ve Dijana.Hristovska (2011); Contemporary teacher and core competences for lifelong learning. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 28, 573-578.
- Nordstrom, Nancy Merz. (2008); Top 10 Benefits of Lifelong Learning. *Retrieved January, 13, 2011.*
- OECD (2001); Organisation for Economic Co-operation and Development
- OECD (2001); Educational Research and Development Policy in New Zealand. <http://www.oecd.org/newzealand/2674327.pdf>. Erişim Tarihi:12.12.2017.
- OECD. (1996) ; Lifelong Learning for All. Paris: OECD Publications.
- Organisation for Economic Co-operation and Development [OECD] (2004) ;LifelongLearning. Policy Brief. <http://www.oecd.org/education/skills-beyondschool/29478789.pdf> Erişim Tarihi: 12.11.2017.
- Özçiftçi, Mustafa (2014); Sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile eğitim teknolojisi standartlarına yönelik öz yeterliklerinin ilişkisi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi, Amasya Üniversitesi, Amasya.*
- Özen, Yener (2011); Algın öğrenme teorisi yaşam boyu değişerek ve gelişerek öğrenme. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3, 6. S.1-16.

- Parkinson, Alan (1999); Developing the attribute of lifelong learning. In *Frontiers in Education Conference, 1999. FIE'99. 29th Annual* (Vol. 1, pp. 11A1-16). IEEE.
- Polat, Coşkun ve Hüseyin Odabaş (2008); Bilgi toplumunda hayat boyu öğrenmenin anahtarı: bilgi okuryazarlığı. küreselleşme, demokratikleşme ve Türkiye. In *Uluslararası Sempozyumu Bildiri Kitabı International Symposium on Globalization, Democratization and Turkey Proceedings içinde* (596-606). Antalya: Akdeniz Üniversitesi.
- Poyraz, Hande (2014); Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme profilleri ile kurumları tarafından desteklenme algıları arasındaki ilişki. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.*
- Sağlam, Mustafa ve Dilruba Kürüm (2005); Türkiye ve Avrupa Birliği ülkelerinde öğretmen eğitiminde yapısal düzenlemeler ve öğretmen adaylarının seçimi. *Milli Eğitim Dergisi*, 33(167), 53-70.
- Selvi, Kıymet (2011); Teachers' lifelong learning competencies. *International Journal of Curriculum and Instructional Studies*, 1(1).
- Soran, Haluk, Buket Akkoyunlu ve Yüksel Kavak (2006); Yaşam boyu öğrenme becerileri ve eğitimcilerin eğitimi programı: Hacettepe Üniversitesi Örneği. *HÜ Eğitim Fakültesi Dergisi (HU Journal of Education)*. 30, 201-210. *Eğitimde Yeni Yönelimler*, 253.
- Şahin, Mehmet, Sait Akbaşlı ve Tugba Yanpar Yelken, (2010); Key competences for lifelong learning: The case of prospective teachers. *Educational Research and Review*, 5 (10), 545-556.
- Şimşek, Sinem (2008); Bilgi ekonomisine can vermek: Avrupa Birliği'ne üyelik sürecinin başlamasından sonra Türkiye'de yaşam boyu öğrenmenin kavramsallaştırılması. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi, Boğaziçi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.*
- Tamer, Mine Gözübüyük (2014); Yaşam boyu öğrenme için ulusal yeterlilikler çerçevesi: Avrupa ve Türkiye örneği. *International Journal of Curriculum and Instructional Studies*, 3(5).
- Toomey, Ron, Janet Gaff Chapman, J., McGilp, J., Walsh, M., Warren, E. and Williams, I. (2005); Lifelong learning and the reform of the teaching practicum in Australia. *Asia-Pacific journal of teacher education*,
- Toprak, Metin ve Armağan Erdoğan (2012); Yaşam boyu Öğrenme: Kavram, Politika, Araçlar ve Uygulama. *Journal of Higher Education & Science/Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 2(2).33(1), 23-34.
- Tortop, Özgür (2010); Avrupa Birliği hayat boyu öğrenme temel yeterlik alanları: Türkiye durumu. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi.*

- TTKB (2006); 17. Milli Eğitim Şurası- Sunuş. https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/29165619_17_sura.pdf Erişim Tarihi: 13.12.2017.
- Ulusal Ajans (2013); Hayat boyu Öğrenme Programı http://www.ua.gov.tr/docs/hayatboyu%C3%B6%C4%9Frenme/llp_basvuru_kilavuzu1.pdf?sfvrsn=0 Erişim Tarihi: 23.12.2017.
- Uzunboylu, Hüseyin ve Çiğdem Hürsen (2011); Yaşam boyu öğrenme yeterlilik ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41, 449-460.
- Ünal, Menderes (2016); Öğretim Elemanı ve Öğrencilerin AB Erasmus+ Programını Algılama Durumlarının İncelenmesi. *Journal of Kirsehir Education Faculty*, 17(3).
- Wain, Kenneth (2000); The learning society: postmodern politics. *International Journal of Lifelong Education*, 19(1), 36-53.
- Yaman, Fikriye (2014); Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi (Diyarbakır ili örneği). Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Diyarbakır Dicle Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Diyarbakır.
- Yaman, Fikriye ve Taha Yazar (2015); Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi (Diyarbakır ili örneği). *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(4).
- Yıldırım, Zeynep (2015); Sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenmeye yönelik yeterlik algıları ve görüşleri. *Yüksek lisans tezi, On Sekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale*.
- Yüce, Sefa (2005); İletişim Ve Dil: Yöntemler, Avrupa Dil Portföyü Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi. *Journal of Language and Linguistic Studies*, Vol.1, No.1, April:85

EKLER

Ek 1: 17. Milli Eğitim Şurasında Yaşam Boyu Öğrenme Uygulamalarına İlişkin Belirlenen İlkeleri

1. Yaşam boyu öğrenmeyi destekleyecek, geliştirecek ve yaygınlaştıracak ulusal eğitim politikaları oluşturulmalıdır.
2. Yaşam boyu öğrenmeyle ilgili tüm kurum ve kuruluşlardan alınan bilgilere dayanılarak bir eğitim haritası çıkarılmalı, konuyla ilgili yasal düzenlemeler yapılmalıdır.
3. Örgün ve yaygın eğitim merkezlerinde düzenlenen eğitim programlarının uluslararası standartlara uygun olmasına dikkat edilmelidir.
4. Yaşam boyu öğrenme etkinlikleri sonucunda, ulusal ve uluslararası standartlarda belgeler düzenlenmelidir.
5. Yaşam boyu öğrenme konusunda bireyleri bilgilendirici, farkındalık düzeylerini artırıcı etkinlikler yapılmalıdır. Bu etkinliklerin belirlenmesinde bilimsel ölçütlere dayalı ve uzmanlar tarafından yapılan bölgesel gereksinim analizleri esas alınmalıdır.
6. Sivil toplum kuruluşlarının, yerel yönetimlerin gelir seviyesi düşük olan kesimlere finansman, proje ve ekipman yönünden katkı sağlaması teşvik edilmelidir.
7. Eğitim, ulusal istihdam politikası ile desteklenerek yapılandırılmalıdır.
8. Yaşam boyu öğrenme konusunda bireyleri bilinçlendirmede kitle iletişim araçlarından yararlanılmalıdır.
9. Özel öğretim kurumlarının, mesleki ve teknik eğitim ile yaygın eğitim alanlarında da eğitim sunmaları sağlanmalıdır.

10. Okulların, halk eğitim merkezlerinin fiziki yapı ve donanım yetersizlikleri giderilmeli ve bu kurumlara mali destek sağlanmalıdır.
11. Mesleki eğitim veren okullara meslek odaları ve ilgili sivil toplum kuruluşlarının daha fazla destek vermesi sağlanmalıdır.
12. Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında meslek dersleri öğretmenlerinin belirli sürelerle sanayi deneyimi edinmesi için çalışmalar yapılmalıdır.
13. Yaşam boyu öğrenme uygulamaları aracılığıyla engelli bireylerin eğitimine daha fazla önem verilmeli ve bu bireylerin toplumla bütünleşmeleri sağlanmalıdır.
14. Millî Eğitim Bakanlığı, yerel yönetimler, sosyal hizmetler ve ilgili gönüllü kuruluşların iş birliği ile sokakta yaşayan ve çalışan çocukların ailelerine yönelik eğitim, rehabilitasyon ve maddî imkânlar sunmayı da içine alan çalışmalar yapılmalıdır.
15. Tüm eğitim kurumlarında hafta sonu ve akşamları yapılacak kurs ve seminerlerde yöneticilere ve yardımcı personele ücret ödenmelidir.
16. Özel kurum ve kuruluşların fiziki ortamlarından ve imkânlarından yaşam boyu öğrenme etkinlikleri kapsamında yararlanılmalıdır.
17. Yaşam boyu öğrenme etkinliklerinin yaygınlaştırılması için yeniden kurum açmak yerine, var olan kurumların geliştirilerek kullanılması sağlanmalıdır.
18. Küreselleşme ve AB sürecinde yabancı dil öğretimine önem verilmeli, hızlandırılmış dil öğretim merkezleri, web destekli öğrenme ortamları aracılığıyla bireylerin en az bir yabancı dili öğrenmeleri sağlanmalıdır.
19. Yaşam boyu öğrenme, 24-64 yaş arası ile sınırlandırılmamalıdır.

20. Yaşam boyu öğrenme, sadece öğrenci ve çalışanlarla sınırlandırılmamalı, aile eğitimine de önem verilmelidir. Bu nedenle anne baba okulları açılarak, toplumsal entegrasyonu sağlayamayan ailelere yönelik girişimlerde bulunulmalıdır. Buna yönelik var olan programlar akredite edilmeli, bu konuda aile destek uzmanları yetiştirilmeli ve yaygınlaştırılmalıdır.
21. Yükseköğretim Kurulunun 1997 yılında kaldırdığı yetişkin eğitimi lisans programları yeniden açılmalıdır.
22. İnsan hakları, demokrasi ve çevre bilinci oluşturma eğitimine önem verilmelidir.
23. Yaşam boyu öğrenme kapsamında yapılan etkinliklerle ilgili istatistiki bilgiler Türkiye İstatistik Kurumu tarafından belirli sürelerle tespit edilmeli ve yayımlanmalıdır.
24. Kamu İnternet Erişimi Projesi yaygınlaştırılmalıdır.
25. Herkesin yükseköğrenim görebileceği açık üniversite açılmalıdır.
26. Yaşam boyu öğrenmede işsizlik sigortası kaynaklarından yararlanılmalıdır.

Ek 2: DPT' nin Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planında Yaşam Boyu Öğrenmeyi İlgilendiren Kararlar

1. Toplam eğitim harcamalarının gayri safi milli hâsılaya olan oranı artırılmalıdır.
2. Gençlerin eğitim düzeylerine uygun iş fırsatı sağlanmalı, okul dışı iş ve meslek eğitim imkânları yaygınlaştırılmalı ve geliştirilmelidir. Bu imkânlardan yararlanamayan grupların ihtiyaçları da dikkate alınmalıdır. Ayrıca okuldan ayrılmayı önleyecek önlemler araştırılmalı ve titizlikle uygulanmalıdır.
3. Gizli eğitim kaynakları ortaya çıkarılarak, bu kaynaklar yetişkin eğitimi için harekete geçirilmeli ve bu kaynakların harekete geçirilmesinde gençliğin katılımının önemi dikkate alınmalıdır.
4. Kültür ve eğitim imkânlarından yoksun kalmış bireylere, ancak onlara en yakın olan ve onların günlük sorunlarını paylaşabilen insanlar tarafından çoğu kez daha kolay yaklaşılabildiği gerçeği gözden uzak tutulmamalıdır.
5. Yetişkin eğitimi verebilecek adayların bulunması ve bu adayların çeşitli programlarla yetiştirilmeleri için çaba gösterilmelidir.
6. Türkiye'de hızla artan yaşlı nüfusu, sosyo-kültürel özellikleri doğrultusunda hizmet verecek merkezler kurarak çeşitli eğitimlerle onların yaşamları zenginleştirilerek yaşama bağlılıkları sağlanmalı, üretime ve ekonomiye katkıda bulunmaları için çalışmalar yapılmalıdır.
7. Bireylerin çalışma sonrası emeklilik hayatlarında da düzenli ve mutlu bir hayat sürdürebilmeleri açısından emekliliğe hazırlık programları düzenlenmelidir.

8. Bugün bütün ülkelerin gündeminde olan yaşam boyu öğrenme ilkesi çerçevesinde deneyim sahibi ülkelerden faydalanarak, özellikle Milli Eğitim sistemi tekrar gözden geçirilmeli ve belirlenen hedeflere göre uyarlanmalıdır.
9. Yaşam boyu eğitim ve öğrenme kavramları, bu her iki eylemin de hayat boyu sürmesi gerektiğini açıkça ortaya koymaktadır. Bu nedenle kalkınmanın temelinde rol alan özellikle genç bireylere yaşamları boyunca kendilerini geliştirebilecekleri tüm fırsatlar sunulmalıdır. Söz konusu fırsatların sunulması bu konuya ayrılan kaynakların tekrar gözden geçirilmesi anlamına gelmektedir.
10. Bir bireyin örgün eğitimde öğrendikleri ile yaşamını idame ettirmesi imkânsız hale gelmiştir. Artık yaşam boyu öğrenme ilkesi çerçevesinde örgün eğitimin ötesinde yaygın ve mesleki eğitime verilen önem ve yatırımların artırılması gerekmektedir.
11. Türkiye'nin de önemli sorunlardan biri olan işsizliği ortadan kaldırmak ya da bir sorun olmaktan çıkarmak için niteliksiz işgücünü ihtiyaç duyulan alanlarda eğitebilecek çalışmalara gidilmelidir.
12. Her alanda olduğu gibi özellikle iş yaşamında büyük etkisi olan teknolojinin hızla gelişmesi ve bilginin artması hizmet içi eğitime verilen önemi bir kez daha açıkça ortaya koymaktadır. Büyük küçük tüm kurum ve kuruluşlara bu konunun önemi bağlı olduğu meslek örgütleri tarafından açıklanmalıdır.
13. Özellikle ulusal ya da uluslararası yaşanan göçler sonucu çeşitli alanlarda yaşanan uyum güçlüğü ortadan kaldırmak amacıyla, gereksinim duyulan

bilgi ve becerilerin göçmenlere sağlanmasına yönelik yaygın eğitim programları geliştirilmelidir.

14. Yaygın eğitim programları, her coğrafyanın sahip olduğu yaşam koşullarındaki farklılıklar dikkate alınarak hazırlanmalı, bu konuda yerel yöneticilerin bu programların planlamasında aktif rol almaları sağlanmalıdır.

15. Üniversite sınavlarını kazanamayan bireyler için meslek eğitimi verebilecek projelere önem verilmelidir.

16. Örgün eğitim kurumlarında verilen eğitim öğrenmeyi öğretecek şekilde düzenlenmelidir.

17. Hayat boyu öğrenmeyi destekleyecek yetişkin eğitimi ve yaygın eğitim programların toplum isteklerine cevap verecek şekilde düzenlenmesi ve halkın, özellikle de kadınların ve kız çocuklarının bu programlara katılımının sağlanması gerekmektedir.

18. Eğitimin demokratikleştirilmesi, uygulama ve programların içeriğinin hazırlanmasında ve yöntem seçimi konusunda sendikaların, gönüllü kuruluşların, resmi ve gayri resmi kurumların görüşlerine de başvurulmalıdır.

19. Hayat boyu öğrenme ve eğitim için çeşitli kurum ve kuruluşların desteği de sağlanarak açılan programların ulusal ve uluslararası düzeyde geçerli sertifika vermeleri konusunda çalışmalar yapılmalıdır.

20. Sağlıklı yaşam, çocuk eğitimi, madde bağımlılığı gibi tüm toplumu ilgilendiren konularda bilgilendirici ve eğitici programlara ağırlık verilmelidir.

Ek 3: Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği

Değerli katılımcı;

Bu araştırmada, öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesine ilişkin sizlerin değerli fikirlerinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Araştırmanın amacına uygun olması sizlerin formu eksiksiz doldurmanıza bağlıdır. Lütfen maddeleri dikkatle okuyunuz ve her bir maddeyle ilgili ifadelerden size uygun olanı (X) işareti ile belirtiniz ya da yazınız. Katılımınız ve yardımlarınız için teşekkür ederim.

Selçuk ALTIN
Bülent Ecevit Üniversitesi
Sosyal Bilimleri Enstitüsü
Yüksek Lisans Öğrencisi

I.BÖLÜM: DEMOGRAFİK BİLGİLER

1. Cinsiyet (İşaretleyiniz *)

Kadın	☐	Erkek	☐
-------	--------------------------	-------	--------------------------

2. Branşınız(İşaretleyiniz *)

Almanca	☐	İngilizce	☐
Beden Eğitimi	☐	Kimya/Kimya Teknolojisi	☐
Biyoloji	☐	Matematik	☐
Coğrafya	☐	Müzik	☐
Din Kült. ve Ahl.Bil.	☐	Rehberlik	☐
Felsefe	☐	Tarih	☐
Fizik	☐	Türk Dili ve Edebiyatı	☐
Görsel Sanatlar	☐	Diğer	☐

3. Mesleki kıdem (İşaretleyiniz*)

1- 5 yıl	☐	11-15 yıl	☐
6-10 yıl	☐	16 yıl ve üstü	☐

4. Mezuniyet durumu (İşaretleyiniz *)

Ön lisans	☐	Yüksek lisans	☐
Lisans	☐	Doktora	☐

5. Okulunuz (İşaretleyiniz *)

Anadolu Lisesi	☐
Fen Lisesi	☐

5. Lisansüstü eğitim yapmayı istiyor musunuz?

Evet	☐	Hayır	☐
------	--------------------------	-------	--------------------------

6. Kişisel ve mesleki gelişim ile ilgili kurs, seminer, sempozyum gibi çalışmalara katılmak istiyor musunuz?

Evet	☐	Hayır	☐	Kararsızım	☐
------	--------------------------	-------	--------------------------	------------	--------------------------

Ek 3: Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği

Sıra No	Lütfen aşağıdaki ifadeleri dikkatle okuyup size ne derece uyduğunu işaretleyiniz.	Çok uyuyor	Kısmen uyuyor	Çokaz uyuyor	Çokaz uyumuyor	Kısmen uyumuyor	Hiç uyumuyor
1	Kendimi geliştirmek için farklı alanlarda yeni bilgi ve beceriler geliştirmek tam bana göredir.						
2	Kişisel gelişimimi sağlayacağıma inanırsam her türlü bilgiyi kolaylıkla öğrenebilirim.						
3	Hayattaki öncelikli hedeflerimden birisi de sürekli yeni bilgi ve beceriler kazanarak kişisel gelişimimi arttırmaktır.						
4	Yeterli maddi olanaklara sahip olsam da, kişisel gelişimim için yeni bilgi ve beceriler kazanmaya devam ederim.						
5	Sürekli yeni şeyler öğrenmek benim için bir tutkudur.						
6	Yeni bilgi ve beceriler öğrenme konusunda arkadaşlarıma göre daha istekliyim.						
7	Zamanımın büyük bir kısmını öğrenmek amacıyla araştırma yapmaya harcamak hoşuma gider.						
8	Programım yoğun olsa bile, kendi kendime yeni bilgi ve beceriler öğrenmek için fırsat yaratırım.						
9	Yeni bilgi ve beceriler öğrenmek için özel harcamalarımın pay ayırım.						
10	Herhangi bir zorunluluk olmadan yeni bilgi ve beceriler kazanmak için kendiliğimden çabalarım.						
11	Öncelikli hedeflerimi gerçekleştirirken bunlarla ilgili olmayan yeni bilgi ve beceriler de kazanmaya çalışırım.						
12	Öğrendiğim konu zor ve karmaşık olsa da onu en iyi biçimde öğrenmek için çabalarım.						
13	Mesleğimle ilgili olmayan konularda yeni bilgi ve beceriler kazanmanın bana yararı olacağına inanmam.						
14	Sadece kişisel gelişimimi sağlamak için sürekli yeni bilgi ve beceriler kazanmak bana anlamsız gelir.						
15	Çevremdekilerin öğrenme sürecime yapacakları katkıları önemsemem.						
16	Zorunlu hâller dışında mesleğimle ilgili bilgi kaynaklarını kullanmam.						
17	Mesleğimle ilgili yeni karşılaştığım bir bilgi veya beceriyi öğrenmekte zorlanacağımı düşünüyorum.						
18	Öğrendiklerimle ilgili olarak kendi kendimi değerlendirmem yeni konuları öğrenmeme engel olur.						
19	Zorunlu değilsem (sınav, proje vb. için) zamanımı araştırma yaparak kaybetmek istemem.						
20	Kişisel gelişimim için harcayacağım zamanı sevdiğilerimle birlikte geçirmeyi tercih ederim.						
21	Öğrendiğim konudan sorumlu değilsem (seminer vs. varsa) eksikliklerimi tamamlamak için çaba harcamayı gerekli						
22	Zorunlu olmadıkça sadece yeni şeyler öğreneceğim diye kurs ve seminerlere katılmanın bana zaman kaybettireceğini						
23	Sadece merak ediyorum diye bir konuyu öğrenmek için vakit ayırmam.						
24	Kütüphanelerin sıkıcı yerler olduğunu düşünürüm.						
25	Zorunlu hâller dışında yeni şeyler öğrenmek için çaba harcamak yerine, hobilerimle ilgilenmeyi tercih ederim.						
26	Eğer beni maddi olarak sıkıntıya düşürecekse yeni bilgi ve beceriler öğrenmek için çaba harcamak istemem						
27	Sürekli yeni bilgi ve beceriler öğrenmek zorunda hissetmek beni rahatsız eder.						

ÖZGEÇMİŞ

Selçuk ALTIN, 1978’de Afyonkarahisar’ın Dinar ilçesinde doğdu. İlk ve orta öğrenimini Dinar ilçesinde tamamladı. Dinar Lisesinden mezun olduktan sonra 1995 yılında Pamukkale Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi Fizik Bölümü’nü kazandı. 2000 yılında mezun olduktan sonra aynı yıl Zonguldak ili Devrek ilçesine öğretmen olarak atanıp 2002 yılına kadar görev yaptıktan sonra 2003 yılında Ereğli ilçesin öğretmen olarak atanmıştır. 2010 yılına kadar öğretmenliği görevine devam etmiş aynı yıl müdür yardımcılığı görevine başlayıp 2012-2015 yıllarında müdür başyardımcılığı yapmıştır. 2016 yılında Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim dalında yüksek lisans öğrenimine başlamış, 2018 yılında mezun olmuştur. 2015 yılından itibaren de Mehmet Ali ve Kadri Yılmaz Anadolu Lisesi Müdürü olarak atanıp halen görevine devam etmektedir.

ADRES BİLGİLERİ:

E-posta: selcukaltin03@gmail.com